

AKATALPA

Temmuz 2011 - Sayı 139

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Seyhan ERÖZÇELİK

küçük İSKENDER

SEYHAN ERÖZÇELİK'TEN SİYASİ ŞİİRLER

KIRK HARAMİLER

Ona öyle denmez, böyle denir:

“Aynı kaba— biz!
Aynı kaptan— biz!”

Hakan SAVLI

TUZAK

çocuk ormanda kaybolmuş, yeşil
bilinmez dilsizin çadırı
ilk yazın ilk kuzusu yaralı yıldız

dilsiz, durur orda kuzusu
yıldızlar konuştuğu, iştir
yıldızlar çamuru umudumuzun

kadın, sarıyor, ayakları kesik, çocuk ölü...
kadın, sarıyor ölüsünü
genç adam, uzaklardan kimsesize gelmiş

adam, ellerini kardan çıkarmış
kar, undan ve ölü günışığından
bakıyor avuçlarına

çocuk ormanda dolaşır, şehir
artık uzakta çok uzakta

genç adam, uzaklardan kimsesize gelmiş.
ölür durur bile bile uzun tuzakta.

JOMEO & RULİET

Keşke ismin hiç konuşmasa

Mesafeler yüzünden her yöne intikam
Mesafeler yüzünden kanın şahane bordosu
Burkulmuş, buruşturulmuş taş
gibi şifresi unutulmuş kasada eksik kalp

Benden havalanan serçe, kartal olup konuyor sana
Keşke ismin hiç susmasa

Seni yendim Aşka yenildim diye söyleniyor ya rönesans
Kelimelerdeki kaşığı, kemik gecelerdeki esans
uçuyor – içimdeki tabutlar boş
gibi tafrası kurtulmuş bir efenin eda savurganlığı

Ellerim meşalen, gözlerim meşgalense eğer
Yaklaşmasın

yüksek gerilim hatlı bedenime başıboş çocuklar

Keşke ismin hiç sorgulanmasa

Sabahları ölü buldum misafir gittiğim her evde
Bir Yattım Birdim, Bir Kalktım İkiydim Birdenbire

Senin ismin çünkü hem bana, hem dünkü hayata fezleke
Sonuç: Sen bana kürk kirdin, ben sana kırk leke!

Ali Akan, Fatma Akilhoca, Ufuk Aksoy, Necati Albayrak, Adnan Algın, Nilcan Altay, Nilüfer Altunkaya, Şevket Apalak, Gökhan Arslan, Akın Art, Melek Avcı, Perihan Baykal, Özkan Ali Bozdemir, Hüseyin Cöntürk, Serdar Çakıcıoğlu, Ersun Çıplak, Ramis Dara, Bünyamin Demir, Hasan Demirci, Oresay Özgür Doğan, Gültekin Emre, Seyhan Erözçelik, Mehmet Girgin, Mehmet Gökyayla, Sevâl Günbal, Nazlı Hamurcuoğlu, Alper T. İnce, Adil İzci, Arife Kalender, Duygu Kankaytsın, Pınar Kocabay, Hüseyin Köse, küçük İskender, Salih Mercanoğlu, Mesut Ocağ, İbrahim Oluklu, Mine Ömer, Seçil Özcan, Tolga Özen, Pelin Özer, Özcan Özgün, Tamer Sağır, Onur Sakarya, Hakan Savlı, Betül Tarıman, K. Erdem Tinas, Can H. Türker, Papyon Tayfun Türkan, Ahmet Uysal, Yıldırım Vural, İlayda Vurdum, Aydan Yalçın, Halim Yazıcı, Müessir Yeniay, Osman Yoluç.

BOYA

Oresay Özgür DOĞAN

Biçimli bir raftan yuvarlanıyor beyaz geceler
Kuluçkalarda hep aynı böcekler, makineler, mağaralar

Dün akşam, bütün okumalarımı bir yana bıraktım. Kıymetli vaktimi, Bay Z'nin kısa bir süre sonra son kaleme alacağını tahmin ettiğim; uygun bir zaman diliminde de yayımlamayı planladığımı, düşündüğüm 'Boya' adlı şiir kitabı üzerine, ileri bir inceleme övgü eleştirisi yazısı yazmaya ayırdım.

Bu boşlukta bir ileri inceleme eleştirisinin önemi var mı bilemiyorum? Ama olmalı! Neyse. Öncelikle okuyucunun dikkatini çekmek isterim ki: Şiir anlam üzeri insandır. İnsan ise sözcüktür, imgedir, dizedir, biçimdir, biçemdir ve ama insan gerçeğin elçisidir. Gerçek, bir düş kitabına bürünerek karşınıza çıkarsa da size düşen, iyi bir okuyucu olmaktır.

Ve şimdi gerçeğiniz: 'Boya'dır. Evet, yakın zamanda duygudaşı bol raflarda yer alacak bir şiir kitabından söz ediyorum: Bay Z'nin 'Boya'sından.

Yazımın başında, Bay Z'nin, kurgunun diyalektik yapılanması içinde, belleğinden incelikli bir sabırla damıtılarak geçirdiği anlamları, ipek gibi yaşamın ayrıntılarına serpiştiren çalışmasının sonundan bir evvelki taslağını, masamın okuma gözüne açtığımda şaşırıldığımı itiraf etmeliyim.

Şaşırıldım (ve heyecanlandım), çünkü bu denli tutkunun ve birikimin kokusunu içime çekeceğimi beklemiyordum.

Akşamın tatlı serinliğinin verdiği hazla sevincimi ikiye katlayarak bir solukta görüşlerimi sıralamaya başladım. İnsan güzel şiirler okuyunca, yaşamın tadına doyum olmuyor.

'Boya' tam anlamıyla bir anlamlar ırmağı: Okuyucuyu kendi içinde gezintiye çıkaracak kadar saf ama bir o kadar da militan. Körkütük giyinmiş bir yalnızlıkla, önüne çıkan herkesi, duygunun eleğinden geçirmekte tereddüt etmeyen Bay Z, elinde pusulasıyla zamana boşluklarını işaretliyor.

"Sürgün, Sığınmacılar ve Gemiler, Fesleğen Çıkmazı ve Fırtınanın Narlı Avlusu" başlıkları altında, salt formalist bir yapıyı dışlayarak özün değerine gereken saygıyı gösteren 'Boya', yüzleşmenin dokunulmazlığı altında yeşeren bir sorgulama süreci...

Şimdi ayrıntılara bir göz gezdirelim:

Z, 'Merdiven'de (s. 7) söylenmemiş sözcüklerini önyargı ve saplantıların üzerine doğrulturken, insanı ayrıştırıyor ve öğrenilmiş çaresizliğin ve hiçliğin çözüm olarak kol gezdiği ilişkiler ağında debelenen gölgelere güneş arıyor.

"Tepetaklak"da, bir eğilmeler (flexural) düzleminde, hiçbir şeyin ve kimsenin görüldüğü gibi olamayacağı gerçeğini, dizelerinin yan anlamlarına yüklerken, gizli den gizliye tutkusunun şarkısını söylüyor, "Reçete yazmayın mavi pencere / orada bir yontucu yaşıyor" (s. 10)

"Bibliyofil"de (s. 11) ise terk edilmiş insanın fotoğrafını arı duru çıplaklığıyla çekiyor ve yaratılmış

boşluğun asma bahçesinde korkusunu süsleyen gülün aynasına sinmiş o kadim melankolinin baharını hiç acımadan siyaha boyuyor: "İrkilir adımı gülle besleyen bahçe / sır aynasına kara kitap olunca." Bay Z, 'Boya'da sıradan bir kolaycılığı seçmiyor. Bir eksen (axial) kaymasında, çağrışım anlamların özüne inerken, teknoloji temelli toplumsal değişimin acımasızlığını ayrıntılara asıyor.

Aşk üzerine seslenirken, olgunun ruhundaki derin çatlakları yamayan alışkanlığı küçümsüyor. Ardından pimi çekilmiş bir kırmızıyı okuyucunun bedenine indiriyor. Özellikle, 'Rafya'da (s. 13) "aşk ki tek kişilik karmaşık bir yalnızlıktır" derken içimizdeki ateşin kıvamını besliyor. 'İç İçe Odalar'da, 'Haritası çizilmiyor ki, ölçeksiz seviyorum seni' (s. 14) derken; karanlığı, terk edilmiş odaların gizil diliyle aydınlığa çeviriyor. 'Aşkın Militanı'nda, 'biz bu suyun esir insanlarıyız, Gülfem / bir camın arkasında konuşmayan' (s. 15) diyerek aşkın sessizlik kulelerini inşa ediyor. -Lütfen, bu bölümde aşk için, Asaf'ın dizelerini okuyalım ve susalım. 'Kavuşmak yok ki cihanda / ayrılık olsun, sil gözlerini / ben seni sevdiğimden pişman değilim / hem bazen ayrılık öylesine gelir ki / bir gelin gibi duvaktır.'-

Bay Z, doğal hallerden konuşuyor. Yaşama seçenek hazırlıyor, bunu yaparken belli bir formu temel almıyor, yaratıyı var olandan emziriyor. 'Şu uygarlık hurdalığında küçük yılmıklar satıyorum / parlatarak büyülü aynamı" ile dildeki gelişmesinin müziğine ulaşıyor. Bu çok yönlü bakış açısı, belirsizlikler ve uzak çağrışımlarla okuyucuyu bir üzünc kaydıracağından aşağıya hızla ittiğinde, 'fısıldıyor kırıncı / kuytuda aceleci bir telaş / kalbini kuşatacak yangınlar', 'Akşam okumaları' (s. 23) ile ikilemler denizinde; şair, şiir ve okuyucuyu özlemliler (nostaljik) bir köprüde buluşturmayı beceriyor.

Şimdi burada kısa süreliğine soluklanıp, şiirin ayak izlerini daha iyi takip edebilmek için yazının içine Levinas'ı çağıralım. Öncelikle, Bay Z, içsel ve dışsal dalgalanmanın dizimini doğru şekilde harmanlayarak, şiirin kimliğini oluşturan parçalar arasındaki estetik etkileşimi, bir akıl erimi içinde kuruyor. Bunu yaparken düşünsel alanda, bilinçaltını açıp, Levinas'ın "İmge var olmayandır, nesnenin gölgesidir" tespiti için giriyor. İşin gerçeği, Bay Z, bir taşla iki kuş vuruyor. Bir yandan, var olanı dışlayıp, soyut bir direnci, somuta indirgenmeyi gerçekleştirmiş olmanın huzurunu okuyucusunun beynine üflüyor, diğer yandan da algıyı tetikleyip, biçimini süslüyor.

Sevgili okuyucu, şiir bir noktada dilden (language) yana tutumunu koruyarak, geçmişle bugün arasındaki dengeyi iyi gözetin yapısal (structural) bir farkındalık değil midir?

Yine ayrıntılara dönelim: Niteliği işlevsel kılan şu dizeler üzerinde yoğunlaşmanızı öneririm: "Ölümler evinde, koşuşturuyor çocuklar / ağlamış annem / gözünü karartmış yine alışkanlık / o güneş / ısıtıyor içimizi, aldırmadan hiçbir şeye..." (s. 26)

'Boya', görüngü (phenomenon) olmaya aday bir taslak:

Çünkü sözcüklerini itina ile seçerek bir yoğunluğun terkinde okuyan hemen herkesi düşüncelere sevk edecek söz dizimi, 'Boya'da açığa çıktığında; şiir, yeni değerlerinin ipuçlarını, geç kalmış imler kapısına asıyor: 'Gramofon iğnesiyim hayatın / alıcı, şeytan gibi tetikte' (s. 27)

ARET'LE MUHABBETLER

XII.

DELİ

yapacaksak bir şeyi adabınla demiştim
kendimi eve yol eylemiştim
çünkü evdir ev yerleşir haliyle kendine
sonra yorgunluktan çıkar acısı
ve başlar adabıyla dudaklarımın
arasında çalan klarnet

sonra masaya bakarım bu masa
dört ayağı vardır bu masa
döner dolaşırım etrafında
bu hayat benim değil masa
velev ki yalnızlığın kaldırdığı toprakta
bağlanmış çene çürümüş ten ve kemik
zor değil kendimi kendimle eğitmek demiştim

sonra ben durabilemem çalmaktan
saflığının sesi ipeklenir içime klarnet
yeni zamanlar kurarım bir ev içi ve kromet
balkonları vardır abajurları ve affedilmeyecek nefret
sesler taşar içinde genç kızlar kek yapıyorlardı
içim ürperir bekleyemem rüyamı hatırlamaz
derim ki rüyan olayım çöl olmuşum çölü geçer ruzigâr
siper edeceğim kendime gövdemi ne ki ruzigâr
sen kâğıtları topla ben soğuduğunda namlu
çün kar ve karadeniz hüznü ve karadeniz
rüyanın içinde ben biraz
eşyalara uydurulmuştur hüznü dediydim

sonra hesapta olmayan oldu
ben biraz sinirlendim ne de olsa deliyim dedim
tırnaklarımı etine geçirsem mi dedim
dur dedi rüyası kaçmış geceyi bekliyor dedi
ayın onu genel müdürlükte dedi
kokusu da üstüme sinmişti
ama öyle vicdansızdı ki vicdansızsın vicdansız
ben senin baktığın tarafa bakamazam
çölden bile kendimi geçiremezem
var mı ki hak ve hakkaniyet
yüz ve devlet bayrak ve iffet
yok olacak her şey ve şöhretli birileri
dizilmişler orada ve lizbon'un iblisleri
pis ve midesiz kolay değil bu böyle o garabet his

durdum ileri baktım sakinleyeyim dedim
ama uyuyamadım ey uyur sonra yazdım bildiğimi ettim
şimdi elim çenemde aklım başımda değil
o bana diyor ki öfkeme engel olmalıyım
toparlanayım kaşlarımı kaldırayım
kuşlar yem bekliyor göğü kuşlayayım
kuşla dedim yürürken düşün rahatla
çözülür ağzındaki dil kendini yağmala
çözüldü anlattı o anlattı ben dinledim
çünkü ben âlemler içinde âlemdim
stresliydim kendimi sevmeliydim
harfleri tartıya koydum koyalı
mümkün değilim ama olabilirim dedim

Çünkü 'Boya' gerçeğin atlasında yaşanacak zamanları resimlerken, insanın yaşama katkı payının yüceliği de ortaya çıkıyor. 'Tırmanıyor düşlerine elek kaçkını sancı / kenetlendikçe eksik yaz soneleri, küçük ölümler yolculuğuna' (s. 28). 'Soldu sarı ipek taşı / deli divane dalga, bir yaygının motifinde' (s. 30) ise büyü azalan bir yaşamda, yozlaşmayı, durgun ve tutuk bir sürecin kimliğine büründürüyor.

Artık bu noktada Lautréamont'u anmanın zamanı geldi: İnsanın kötü dürtülerini dalgalandıran, '...ama gerçekten güzel değildir insan ve kuşku duyar bundan...' diyen Lautréamont'u. "...Onları görünce, herkes gibi gülmek istedim ben de; ama böylesine tuhaf bir öykünme olanaksızdı benim için. Keskin ağızlı bir bıçak aldım, dudaklarımın birleştiği yerlerde etimde yaralar açtım..."

Ah belki de bir daha susmak ve bir daha düşünmek gerekiyor, sonra yazmak... Tıpkı 'Boya'daki gibi...

Bay Z, büyüünde, erken ölümlere de dizeler çatıyor. 'Bundan ötesi'nde, 'Bir ağıtçı hazırlık yapıyor...' (s. 40) ile yas ve evcil zamanlar hüznünü kalbimizin doruklarına çıkarıyor.

Sevgili okuyucu, şimdi size bir öneride bulunacağım: Çıktığımız bu derinlikler yolculuğunda, bir an okuduklarınızı unutun ve öncesine dönün. 'Boya'yı bir şiir evinden satın alıp eve geldiğinizi düşünelim. Vakit akşamüzeri, kitap zamanı. -Bilinir ki: Şair de şiir de olağan değildir, itaatkâr değildir, uysal değildir, söz dinlemeyendir.-

'Boya'yı önünüze açtığınızda artık bu gerçeği yakalayan nadir okuyuculardan biri haline geleceksiniz. Delilik bahçesinde şairin de şiirin de anormal olduğunu görüp, 'Boya'nın aykırı tavırlarıyla dış dünyayı renklerine bölüştürdüğüne şahit olacaksınız. Deneyin, pişman olmayacaksınız.

Çünkü 'Boya', bir algı rüzgârıyla kendi gerçeğine ulaşmanın ve hayatı iliklerde hissedebilmenin örneğini bize gösteriyor. "Yeni Dünya Düzeni"nin zorbalıklarına karşı, özgürlükçü bir duruşla, insanı ve doğayı korumayı; olayların ve o çağcıl durumların temelindeki çelişkileri ve karşıtlıkları ilgilerin merkezi yapmayı vazife ediniyor.

"Bir insan neyse onu görür" diyor, W. Blake. Şiir, küçük bir çocuktur, sevgili okuyucu, bilinmeyenin karşısında. Farkındalık, görünen ve bilinen ile yaşıyor olmaktan geçer. Şair, hep ilkleri bulmaya çalışan, toplumsal beden bütüncülüğünden bölünmüş o benliğin, o öznenin alkışlanacak gücünün kalemidir.

'Boya' da şiirin imge kanatlarıyla uçarak, büyüü sözcük avına çıktığını belgeliyor, ilkleri bulmaya çalışıyor. Karşımızda, şiirinden yabancı otları temizlemiş, ne yaptığını bilen ve yaptığından bir şey öğrenen bir anlam ağrısı duyuyor.

Bay Z, 'Boya'sıyla fark yaratan bir şair. İyi okumalar.

Okuyucuya Not: Olmayı, sıradana yamamak güzeldir! Bu arada kitabın olası tasarımını eksik bulacağım. Galiba okuyucuyu dikkate alan bir ağırlık göremeyeceğim. Ayrıca kendimi, görselliğe ayrı bir paragraf açmak zorunda hissetmiyorum. Buna okuyucu karar versin.

Şiir okumak, bir şey okumaktan iyidir.

Melek AVCI

ILIK BİR HATIRLA DEFTERİ HİKÂYESİ

buralar eskiden dutluktu
biz bunları algı turizmine mutluluk taşırken uyuttuktu

kimse ekranlardan uzak kaldım
içime sinen bir smoking bulamadım
demezden önce
alıntıların çoğu serbest çalışan bir eskiciden

çamaşırları balkona sıfır kuruturduk
dışarda yaş yaşamak neymiş görsünler diye
yemeklerden alırdık bültenleri
ocak üstü genellikle
ama yalan da pişmiyor
içi şubat çekmeyince

esmer olmak bir isyan şakasıdır
keşke nisana küsmesen
beni kısaca *love poem* çizerek özetlesen

s. s. v. d.s. o.a. burcundanım
korsana evet yeni doğdum
inan o ara
fotoğrafın haltı alt etmiş
seninle gurur bile az durulama istiyor

Seçil ÖZCAN

YERLİ MALI KUTLAMASI

yüzüm yer oldu, terbiyesiz yorgunluk tekliflerinden
sertleşme sorunlu kalbimi onarıyorum

dünyanın kalkanını indiriyor bir kadehlik pilotlar
aç yumul böreği kucaklarda, uçuş takımları, açık büfe

kemerlerini çözmüş alçalmaya başlıyor
her kuşun eti, çetin ceviz ve bazı iç hatlar
süper ince övgülerin hava boşluklarında
değiştire kullana orası burasını
çekirdek gibi çitleniyor sarışın duygular, çerez tabağı

soyulmuş fıstıklarla geçmeyen bir boşluk yalnızlık
çantadaki keklik ve çıtır leblebi de ilaç değil

lütfen beni niyetlerimle okuyunuz:

topu inşaata kaçmış çocukluğunuzdan
kapan kapana yerli malımıza
analı bacılı yorum yapasım var

Müesser YENİAY

YENİ BİR OMUZ KURDUM KIRILAN DENİZİN DALGALARINDAN

bir ateşin tam kökünden tuttuğu
çalının acısı, işte ben
tam orada oturuyorum

ağrıdan devletler kurulmuştu
ağrının ağaçları, ağrının gölleri vardı
insanlar vardı onu taşıyan
insana taşınan yollar vardı
göğü bıçakla kesilmiş gibiydi
bıçakla kesilmişti
yeşil ve mavi birbirine girer
birbirinden ayrılırdı
kışın gökyüzünde her şey
kaybolmak için vardı
ağrıdan kuşlar göğü dolaştı durdu

toprağım silkelendi etimden
içine kazmayla vurup koyduğum kadın
gitti

Aydan YALÇIN

ATLAR SUSUZ BUGÜN

kim kimin yoksulluğunu yüklenebilir ki?

Nilay Özer

Desenli mevsim kızıydım
Ayırdına vardığımda denizin
Tutabilir misin yoksulluğumu ellerinden dedim
O, katlayıp ellerini
Kaldırdı bir dolabın rafına

İnleyerek çekildi deniz
Ölü balıkgözleri bırakarak ardında

İtirafçı zamanlardan geçmeli şimdi
Yok olmalı dul labirentlerde
Uzaklaşmalı suları titreten
O huysuz ipek yoldan

Ben yalnız geçerim bu çölü
Sen kendi sularında yıkan

Atlar yine susuz bugün
Elmalar yine yarım
Çağrılıyorum!

Düşler görüyorum upuzun
Kısalan uykularıma inat

SANKİ YANGIN

behçet aysan'a

sen bu cana geldiğin zaman
ben başka bir aşkı ölürüm

çılgılığımı da yakarlar
tenimdeki közü soğurum

metin altıok'a

yandığının resmi kalır geride
resmi tarihin duvarına asarlar

kireç yüzlü evlerin gençliğine
benzer bir sestem türkümüzü oyarlar

asım bezirci'ye

sazlı sözlü gelmişin ömrünün kıyasına
utangaç bir denizdi peşinde türkçe

iç cebinden çıkardığın mendildi duman
bağdaş kurdun sırtın dönük hevese

uğur kaynar'a

karşı devrimin yürüyüşüdür
suya dökülen yangın

ve hep diklenir yaşam ölüme
söküldüğü yerden yelkenimizin

Muhlis ve Muhibe Akarsu'ya

bu türküyü katlayarak geldik
şuara suresinden arapça bir ezgiye

taşrasında sınıandı cumhuriyetin
dumanla örtülü yanık sesimiz

ölen gençlere

alnımı dayadığım alevmişim
yangından en son kurtarılacak

bir gençlikten lehçeymişim
kavak yelleriyle söndürün beni

36. ve 37. ye

bir rakam olarak eklendim bültenlere
otuz beşten sonrayım allahın izniyle

kabulümdür sonrasıyım yangının da
gayrı allah kiminle rahman ve rahim

./..

MÜZİK İÇİN BİR ŞİİR DENEMESİ

bu müziği tanıyorum
gecenin hangi saatinde olursa olsun
tanır onu sardunyalarım

tanrım bana bu müziği tanıma
aşkını verdiğin için
şiirimi kurban ederim sana

geçen akşam da yanımdan geçiyordun
parmaklarının ucuna basarak aklımdan

o saat geldi başıma yeniden aklım
usulca kokunu salıyordun koynuma

ince beyaz boynunda mor sümbüller
günaydın dediler

günaydınlar büyüsün
kedilerle koynunda.

rifat ilgaz'a

islenen yüreğinin kuzey türküsü
güneyinde alı yeşilli bozlak bir anadolu

duymasaydın yangını sızım sızım içinde
ah saçlarının beyazına çocuklar konsaydı yine

aziz nesin'e

delikanlı çağlarını yok saydığın için mi?
allah'ın sana su olmadı ateşi

tekbirlere bozgun gülümseyişini
yangınlara sebep kıldılar sahi

diğerlerine

yana döne sönerim küllenmeden soğurum
bu bendeki hasreti de söküp benden alırlar

pir sultan'ım yarem dosta giden izidir
semahımda ol ateştir bu da bizim sevdamız

2010 -201

BAZI GÜNLER'DEN, 7

Adil İZCİ

15 Temmuz 2006

Sabah Karaburun'a çıktım. Dünkü çay bahçesinde bir adaçayı içtim ve serçelerle biraz muhabbet ettim. Hayatta hiçbir kuşu serçeler kadar sevmedim. Gittiğim her yerde en önce onları arıyor gözlerim.

*

Ruhu çok katmanlı insanları seviyorum ben. Çok katmanlı ama bu özelliğini belli etmekten kaçınan insanları. Günlük yaşam içinde kendiliğinden su yüzüne çıkıyor bu yönleri. Yaşama bakışları iddiasız. Kendilerinde olandan daha idealini gördüklerinde hayranlık duyabiliyor, bu hayranlıklarını sevinçle dile getirebiliyorlar...

*

Terastan şimdi indim (21.35). Birkaç yıldız görünmüşse de ay henüz ortada yok. Bu gece sanırım daha da geç doğacak. Sabırla bekleyeceğim.

16 Temmuz 2006

İçimde neden hep bir eksiklik duygusu dolaşıyor?

Dün gece ayın doğuşunu bekleyemedim.

Karaburun'dan deniz kabukları da toplayamadım. Neyse ki çok güzel taşlar topladım.

Bol bol yürüyüş de yapamadım. Oysa hepsine ne kadar çok hevesliydim...

Neyse. Seferihisar'a dönünce serçelerime ve öbür kuşlarıma kavuşacağım.

Ancak orada da bir üzüntü duyacağımı biliyorum: Karaburun günlerini yeterince dolu yaşayamadım. Dalgaların sesi içeriden bile duyuluyor. Denizin ta burnunun dibine sokulmak ve kendimi o sese bırakmak varken işte evde oyalanıp durdum.

Seferihisar denizi ile Karaburun denizi birbirinden çok farklı. Buranın denizi çok daha deniz: Haşarı, yerinde duramıyor ve mavisi tam kıvamında...

17 Temmuz 2006

Bahçeye biraz yem attım. Önce bir kumru indi ama yeme hiç yüz vermedi; meğer derdi başkaymış: Seçtiği ot çöpü mimozanın bir dalında kurmaya başladığı yuvaya götürüyor; sonra inip yenisini arıyor. Öyle kolay kolay da beğenmiyor. Az önce gidip baktım; keyifle oturmuş ama o kadar iğreti görünen bir yuva ki sertçe bir rüzgârda dağılacak gibi. Bir şey yapabilir miyim diye düşündümse de...

Bu arada serçeler inmeye başladı. Dans ede ede. Öyle güzel zikzaklar çiziyorlar ki hayran kalmamak olanaksız. Biri ise yemlemek yerine ötmeyi yeğledi.

*

Dün gece yürüyüşten yalnızca bir yasemin çiçeğiyle döndüm. Arada bir kokluyorum. Aynı bardakta pembe ve kırmızı karanfiller de var. Öbürleri kokmuyorsa da pembe karanfiller nefis.

*

Bu arada yeni bir hayale kapıldım: Şu müzik ve resim konusuna baştan eğilmeliyim. Dinleyici ve izleyiciliğimi çok daha bilinçli bir zemine oturtmalıyım. Örneğin şu makamlar nedir; birbirlerinden hangi yönlerden ayrılır gibi... Klasik Müzik konusunda da öğreneceğim çok şey olmalı; resim konusunda da...

Aslında bütün bu altyapı ta ortaöğretim yıllarımda oluşmalıydı ama böyle bir eğitim - öğretim düzeni ne o zamanlarda vardı; ne de bugün var...

*

Bazen şiddetli bir rüzgâr kopuyor. Dallar kırıldı kırılacak. Kumrunun yuvası da beşik gibi sallanıyor. Ya kuluçkaya yattığı sıralarda darmadağın olursa? Bir şey yapabilir miyim diye düşündümse de bunun yarardan çok zarara yol açacağını bildiğimden vazgeçtim...

Ülkemizde ve dünyanın hemen her yerinde bugün de bunca cana kıyılmışken ben neye tasalanıyorum diye düşündüm bir ara. Sonra şu sonuca vardım: İnsan kıyımlarına karşı bir şey gelmiyor ki elimden; hiç değilse kuşları ya da başka canlıları sahipleneyim...

*

Serçeler bugün bahçeyi hiç boş bırakmadı. Sık sık yem serptim; onlar da bunun tadını iyice çıkardı.

*

Bazen ben de tam böyle düşünürüm: Kimi insanları tanımasam ben de mutlaka eksik kalırdım. Hem çok eksik... O zaman içimde bir şükür duygusu belirginleşir... Gözlerimin dolduğu bile olur.

18 Temmuz 2006

Yeni günün henüz ilk dakikaları... *Huzur*'u okuyorum. Şu tümceler de içimi yakıverdi: "*Teşrin ortalarına doğru saadetleri yavaş yavaş gölgelenmeye başlamıştı.*" Son yıllarda bir romanda, oyunda, filmde... bir aşkın sonunu görmek müthiş sarsıyor beni. Anlatılanları bire bir ben yaşıyormuşum gibi bir sarsıntı içinde o sondan kaçınmak için ne gerekiyorsa yapmak istiyorum. İstiyorum da acı uzun sürüyor. Birden gözlerimin dolduğu da oluyor.

Neden böyle? Doğrusu ben de bir şey bilmiyorum...

*

Saat 19.00 suları. Bütün gün avarelikle geçti. Bir ara Seferihisar'a gidip döndüm. Orada da avarelik yaptım; kırlangıç yuvaları olan yerlerde başım havalarda dolaştım durdum. Az önce *Huzur*'u okumaya koyulduysa da birkaç gündür serçelerin arasında gördüğüm bir kuş aklımı çelince kitabı şimdilik kapattım. Balkonda çıt çıkarmadan bekliyorum. Nice sonra yaklaşıyor. Tam yakından göreceğim gibi oluyorum; pır... kaçıp gidiyor. Sanıyorum ispinoz bu. "*Türkiye Kuşları*" kitabıma baksam herhalde bulurum ama işin büyüğü kalmaz o zaman. Biraz daha sürsün istiyorum heyecanım.

Kumrulara gelince: Meğer kuluçka hazırlığıymış o telaşları. Çoğu zaman ikisi birden yuvada. Ne yazık ki yavruların dünyamıza geldiği günlerde ben burada olmayacağım.

*

Bu satırları yazarken açık pencereden içeriye sesleri doluverdi. Balkona çıktım, onlar da hemen tüydüler. Ağırına gitti doğrusu bu yaptıkları. Uzakça bir ağacın dalındalar şimdi. Ses ve devinimlerine göre âşik bu kuşlar. Öyleyse beni adam yerine koymamalarına aldırılmamalıyım. Hem âşiklarsa gözleri kendilerinden başkasını nasıl görsün? Gücenikliğim bütünyle geçti...

*

Bahçede yeni açmış koyu pembe iki karanfil gördüm. Neredeyse secde eder gibi eğilip kokladım. O eski karanfillerden. İnsanı hemen ele geçiren bir kokusu var...

19 Temmuz 2006

Yine yeni bir günün ilk dakikaları. Rahat günler su gibi akıp geçiyor. *Huzur*'dan biraz okuyup uyuyacağım. Belki ayın doğuşunu beklerim.

*

Saat: 01.52. Az önce balkona çıkıp baktım: Ay doğmuş. Ancak daha birkaç gün önceki görkemi nerede? Yarım ay şimdi. Yine de görmekle bir kavuşma heyecanı yaşadığımı söylemeliyim. Bu saate kadar beklediğime de değdi doğrusu.

Saat: 02.00. Uyuyacağım artık. Yarın *Huzur*'dan kapsamlıca bir bölüm okumalıyım. Bir ara da "Ege" ve "Akdeniz" kitapçıklarını karıştırmalıyım...

*

Saat 11.50. *Cumhuriyet*'i okudum; Turgay Fişekçi'nin "Yamaçlar" başlıklı yazısı söz ettiği yerleri ve benzerlerini görmek hevesi uyandırdı. Yazıyı sonuca bağlayışı da güzeldi.

Gazeteyi okurken bir yandan da serçeleri gözlemlerdim. Beş altısı bir arada indi yeme. Cıvıltılar içinde doyunurken bir yandan da sağı solu kolluyor. Rüzgâr birinin kanadını biraz oynatmasın; bir ürküntüyle önce o ardından öbürleri doğru mimozanın sık dallarına. Herhangi bir tehlike olmadığını anlayınca yeniden yeme... Arada cilveleştikleri oluyor. Ola ki öpüşürler diye sabırla beklediğim halde daha o anlarını görmek kismet olmadı.

Benden de az çok ürküyorlar. Kendilerini ne kadar sevdiğimi, her usuma düştüğünde yollarını gözlemeye koyduğumu bir bilseler...

Peki ispinoz sandığım kuş neden bir daha görünmedi? Burada göremezsem başka nerede görebilirim?

*

İçimde yine depreşti: Neden bir sanatçı değilim ben? Hadi beş on iyi şiir bir o kadar da iyi yazı yazdım; birkaç kitabım yayımlandı; birkaç kitabım da yayımlanacak. Ama ne olurdu biraz da resim yeteneğim bulunsaydı? Birkaç bestem olabilseydi; keman ya da tambur gibi bir çalgıyı kullanabilseydim? Doğaya düşkünlüğümle kim bilir ne güzel peyzajlar yapardım? Belki şiir - resim - müzik bileşiminden doğacak yapıtlar da ortaya koyabilirdim.

Tevfik Fikret'e hayranlığımın pek çok nedeninden biri de ressamlığı... Bir resmi bile sıradan görünmedi gözlerime...

*

YeşilAtlas dergisi, Aralık 2005 sayısında "Türkiye Kuşları" eki vermiş; İstanbul'a dönünce ilk işlerimden biri, bu eki bulmak olacak.

Bir de bu düştü usuma: Sağlığında Salih Acar'la neden görüşmeye çalışmadım ki? Üstelik birkaç sergisinde gördüğüm halde? Ne kadar çok kuş resmi yaptı! Artalanından öğreneceğim pek çok şey olurdu mutlaka. O kadar istediğime göre hiç değilse bir iki resmini edinemediğime de çok yanıyorum şimdi...

*

Koyu pembe iki karanfilin yanında bir üçüncüsü de açmış. Şimdi görünüm daha da güzel. Bir de koklamak için yere eğilmek güçlüğü olmasa...

*

Bugün de *Huzur*'dan pek çok yere im koydum. Onlardan biri bu: "Nuran Mümtaz'ı omuzlarından yakalayarak 'beraber ölelim' diye yalvardı." (Ney dinlerken)

*

Öylesine bir gün oldu. "Hülyası olmayınca hayatın ne zevki var?" (Y. Kemal) Evet, herhangi bir hülyam yoktu bugün. Yalnız biraz önce, tasarladığım kitapları zamanında -yani beş altı yıl içinde- bitirirsem emekli olmakta acele etmeyeceğimi düşündüm.

Bir ara "Bütün Şiirlerim" diye bir toplam bile düşündüm! Peki bunlar ölüme karşı bir rahatlık duygusu verecek mi? Sanmam. Beni bu konuda asıl rahatlatacak olan, "öbür yarım" olgusu. Nuran ney dinlerken Mümtaz'a ne demişti: "Beraber ölelim."

İçimde yine bir eksiklik duygusu. Ve o duygunun getirdiği tedirginlik... Yaşamın bir yük gibi görüldüğü zamanlardan biri daha...

HİÇ BÖYLE DERİNDEN BAKMAMIŞTİM BİR BULUTA

I.

Ölü çerçevenin ardında uzanıyor
Kuşatma sözü veriyor zihnime
Rüyamı gıdıklıyor

Biçimiyle oynadıkça
Yer değiştiriyor gökyüzü

II.

Kalp atışımı bakışıma içiriyor

Acele et
Atla
Dibe gel

Denize gömülenlerin
Sesini duyarsın yaklaştıkça

III.

Bir elim yastıkta
Bir elim en seğiren yanında

IV.

Akip geçer gökyüzü üzerinden
Siler kendini
İz unutmaz sandığında

Açılır bulut toprağı
Kat kat lapsana

V.

Güneş kemiğı fırlamış yanağından
Kan akmış gözlerinden

Yayılarak çekiliyor
Bakışının dumanlı etinden

VI.

Gövdesi düşüncemin
Gövdenin kıyısında

Yarın senin şimdi
Benden bir parça

Yarın fosil
Bizim gök zamanımızda

Gökham ARSLAN

KIRIK DÖKÜK AŞK PARÇALARI'ndan

2. SON KIRLANGIÇ

ardı ardına patlayan iki hava kabarcığı
yaşadığımız onca şeyin özeti bu işte
boşuna anlam arama durmuş duvar saatinde
çünkü atlar en çok okşanan yerlerinden canarlar

sen anlatmıştın, göçmemekte ısrar eden kırlangıç sürüsünü
hani yıllarca bir ağacın büyümesini beklemişler
su taşımışlar küçük ağızlarıyla
kanatlarıyla serinletmişler dallarını
sonra da birbirlerini gagalayıp öldürmüşler

anlam o kuşların karnında gizli işte
o ağaçtaki meyvenin çekirdeğinde

hiç kimse bilmiyor şimdi
o masaldan kalan son kırlangıç
ağaçlara saldırıyor gördüğü her yerde

Tamer SAĞIR

BUYMUŞ EĞER.

Çekince elini bir öteki geçmişten
Sade bir gelecek de bulabilirdik kendimize
Niye istemedik
Darıldık çünkü bizden önce doğanlara
İsimleri anne baba ya da günde beş kez okunan dua

Ben o dağa yaklaştıkça kanım çıkardı duramazdım
Bir dolmuş binmek insanı ne kadar heyecanlandırırsa o kadar.
Göğsümde bir inşaat alanı, cebime giden elimde her şeyim
Ne kadar istedimse hayatta o kadar eksik kaldım.

Susmanın da bir adabı vardır diye inanmıştım o sıra
Pencereleri açtım ama terledim neden
Güneşin yakmasına aldırmadan ben öyle
Çocukken yaktığım yerlerimi tuzladım hep, tuzladım

Ben küçükken duayı, suyla yuttuğum annem bildim
Her gece uyumadan şeytan kulağına üç tak tak, bir aşk
Aşk için, aşkla doğdum zannettim.

Ben bu dağı aşamazdım, ben bu dağı yırtmam
Bu ormanı geçmem ben gözlerin olmasa
Biriktirmem içimde kıskançlığı bir serçe gibi yeni doğan
Öl ama başkalarının yanında, ahrette bana uyan.

Özkan Ali BOZDEMİR

KESİŞEN KÜME

Bu utanç beni yoramıyor sevgilim
Korkak duvarlarda çapraz yazılan adım,
dokundukça büyüyen yaram;
Ve işbu hayatı kucaklayan acılarım çok kahraman.
Düş, yaşamak, gaile, işte telaş falan filan..
Yani yine konformist kediler cam kenarında olağan.
Yukarıda hüzünkeş yıldızlar damardaki kan kadar yavan.

Benim oturduğum mahalleler denizlere dökülürse...
Ya işgâl altındaki eşkâlim bile belirsizse..
Bu cini ben mi tıktım allasen aklımın içine?
Bu kekeme sevinci ben mi önerdim ömrüme?
Elbette terane!
Çok yukarılarda level atlayan bir tanrı
ve onun korkutucu melekleri kot arka cebinde.
Ama beni takvimler bile yırtmıyor, ne ki sevgilim
Bakma iyiyim; ben hep bensizliğe gebeyim.

Aşk bu...
İçime çizdiğim pastel nü..
Her gece rutin çektiğim trans hu.
Çocuklar beni kendime küstüremiyor, iyi ki sevgilim
Durup durup şükrettiğim, inan ki bu.

Necati ALBAYRAK

LUNAPARK

dönme dolapta
çocukların sevinci
saklanmıyor hiç

kuru havadan
değil mi salıncaklar
rüzgâr aşırır

atlıkarınca
miniklerse emanet
yolundan çıkmaz

otomobiller
çarptıkça birbirine
ağlamak güzel

tahterevalli
her inişe çıkışla
umut verici

uçan sandalye
çembere bağlı zincir
başka dünyalar

Ahmet UYSAL

ŞİİR Mİ DENİR ONLARA!

troya'da budanmış güle
söylediğim sözleri
şiir sandınız!

sarı/sıklam yağmura tutuldum
rüzgâra tutundum
suyun gizli gözdesi oldum
şiir sandınız!

onlar ida metinleriydi
hatmilerin son matemiydi
yaz ırmağına gece sözleriydi
şiir sandınız!

ida'nın eteğinde
gelincik aralığından
zambak kapısına süzıldüm
omzum kuğulara değdi
rüyalarınızı ağzından öptüm
şiir sandınız!

gül büyüydü hepsi
ege köpüğüydü
bir kadının göçmen yüzüydü
ah ne çok savruluş,
ne büyük aşktı o:
şiir sandınız!

kapadokya,1.06.2011

Duygu KANKAYTSIN

düşlere karışmış kanaryalardan geliyorum
birbirine vurarak
iskeleleri kırık eskitilen dünyaya
birkaç denizkabağı alacaklısı
birkaç rüya borçlusı
belki, hızlıca söyleşen bir kedi

ama Brecht'i sevmekle başlıyorum
fiyakalı dilimle siliniyor ağzı
beklettiği ayrıntıdan yüz buluyor kalbim
sakın, yarısını al hiç olmazsa

anlatmak gerek bu iç boşluğunu, üfleyip dağıtmak
çok uzaklarda ama
bugün kar pastası yapalım
sancılı haritada kapansın diye anı
kolay gelsin anneye, yenildiğinde bir çocuk
parıldaklar verelim ona
erisin kar taneleri!

eve döner dönmez, yatacım dünyayı ateşe

Osman YOLUÇ

ŞİİRİ ŞİİR İÇİN DÜŞÜNDÜKLERİMDEN TENZİH EDERİM'DİR

çocukluk denirmiş
başını yastığa koyunca hemen uyumaya
bunca sene hayatı nasıl da kandırılmışım hep
inanmışım da abim, hayatın güzel olduğuna
güzel güzel gemiler geçermiş denizlerden
güzel güzel çiçekler açarmış kırlarda
koskoca bir çocukmuşum işte
onca işe, onca yaşamaya, onca zamana karşı
çocukmuşum hâlâ.

hiç derdim tasam yoktu da
tekmili birden şiirle geldi galiba ve sonra
hatırladım hep kaç kadın terk etti beni
neden bu kadar hastadır susuzdur afrika
neden insanlar böyle anlamaktan yana eksik
nasıl gülünebilir bu eğri büğrü hayata
kime kurşun sıkar devlet
kim devlete kurşun sıkar yarım ağzıyla
kaç doğru getirir bana kendimi
daha doğrusu kaç hata?

vurmadan insanlar ve hayat henüz kıyıya
durmadan göğüs kafesimi çarpan ciğerlerimi
bunlar için efkâra karış öylesine
hibe ettim ki
artık midemin acı suyunu ağzıma getiriyor
sigara!

ey gecenin bir yarısı ışıklanan
nedeni belli dar banyo pencereleri
siz söyleyin hiç olmazsa
gecenin bu saati beni uyutmayan
tahta kurusu mu şiir mi yoksa?
şirse söylemeyin şiire laf ettirmem
gücenir varlığım laf ettirmem
şiir benim için gül kurusudur
şiir kalımın ölümüm iki cihanda!

Alper T. İNCE

UZLET

Başını yaslamış koltuğun kenarına
Pencereden akan akşam güneşine bakıyor.
Bitap gözünde ılgım külçeleri
Yalın bir dize peşinde geçmiş yıllar
Elinde, artık bir uzva dönüşmüş kalemi
Yazıyor koltuğa yansıyan ışığın üstüne
Şiir uçsuz bir uzlet ister

Birden pıhtılaşıyor, kan.

BİR TOPRAĞI BİR ŞEHİRİ SEVMEK ORAYA BAĞLANMAK ÜZERİNE

İbrahim OLUKLU

Balıkesir'e 1974 yılında geldim Adana'dan. Necati Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünü kazanarak.. ÖSYM'nin sınav sistemine eğitim enstitülerini de dahil ettiği ilk yılı. O yıl ikinci kez girmiştim sınava. Birincisinde İstanbul'da girmiş ve bir yeri kazanamamıştım. İkincisinde babamın memleketi Kayseri'yi tercih etmiştim sınav merkezi olarak.

Öğretmen olacağım, edebiyat öğretmenini olacağım. Köyümüzde, Adana-Kozan'ın Ayşehoca köyü, Düziçi Köy Enstitüsü - Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuş öğretmen abilerimiz var. Zühtü Yaşar, Köy Enstitüsü'nün ilk mezunlarından, sonra Hacı Salaz, sonra Ali Bildi, Mehmet Ali Evran, Hacı Alp, İsmail Gönen, sonra, bizden bir kuşak öncesinden İbrahim Bildi, Hasan Bildi, Ziya Aktorun, Battal Temel. Son dört isim gözümde bir ilah gibi duruyor. Çok güzel futbol oynuyorlar, çok güzel voleybol oynuyorlar, çok güzel konuşuyorlar, tiril tiril giyiniyorlar. Zühtü Abi, Kozan'da milli eğitim içinde yöneticilik yapıyor. Şimdiki adıyla söylersem ilçe milli eğitim müdürü.

Necati Öğretmen Okulu'nu kazandım. Önce Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni tercih ettim. Nedendir bilmiyorum; bana göre en iyi edebiyat öğretmenini orası yetiştiriyor. Orası olmadı. İkinci tercihim Necati Eğitim Enstitüsü.

Kayseri'de girmişim ve Ecevit'in başbakanlığı döneminde kazanmışım Necati'yi. Rahmetli babam bunun ikisini de uğur sayardı. Hatta "Ecevit kazandırdı seni." derdi o okuma yazma bilmez haliyle.

Necati yılları... 1970'li yıllar... Dersler, boykotlar, kavgalar, dernekler, örgüt üyelikleri... Edebiyat gözdem ama. Onu hiç boşlamıyorum. Çokurova'nın kültüründen geliyorum çünkü.

Balıkesir'e bağlanıyorum. Sevgililerim oluyor orada. Eşimle tanışıyorum bu süreçte. Gene Ecevit döneminde tayinim çıkıyor Kars'a. Babam bunu da hayra yoruyor. Eş durumundan Balıkesir'e geliyorum. Evleniyoruz eşimle. Önce Edremit Ticaret Lisesi, sonra Pamukçu Hakkı Kabakçı Ortaokulu, ardından Balıkesir Cumhuriyet Lisesi. Başka görevler...

Balıkesir içime işliyor, Balıkesir'in içine işliyorum. Artık yazıyorum. "Bir Kentin Koltuk Altından Görünüşü" diye uzun bir şiir yazıyorum öncelikle Balıkesir'i düşünerek. *Varlık'a* kadar çıkıyorum yazdıklarımınla. Balıkesir'de önce *Hizmet'te* yazmaya başlıyorum. Fikri Özakbaş sayfalarını açıyor *Hizmet'in*. Sonra *Yeni Haber*, *Politika*. *Yeni Haber'de* karar kılıyorum Ekrem Abi'nin dileğiyle. Cumhuriyet Lisesi'nin dergisi *Sarıncık* dergisi ilk aşkım oluyor. *Yaklaşım'ı* çıkarıyoruz sonra Rafet Onur Abimle. *Yaklaşım*, en büyük aşkım. *Cumhuriyet'te* de yazıyorum arada bir. Yerel gazetelerin arşivlerini tarıyorum. Orada buluyorum genç Atilla İlhan'ı, Sabri Altınel'i, Sıtkı Yırcalı'yı ve diğerlerini.

Şehir kanıma işliyor, şehrin kanına işliyorum. Mahalleleri, caddeleri, sokakları... Kardeş oluyoruz, dost oluyoruz, arkadaş oluyoruz onunla; küstüğümüz zamanlar da oluyor. Ele avuca sığmaz bir sevgili, bir çocuk içimizde. Dostlarım, arkadaşlarım... Terzi Süleyman, Berber Ziya; Ahmet Esmer, Fikri Soylu, Cahit Yarış, Colombo

K. Erdem TINAS

ZENCİLER İÇİN MANİFESTO

Sarhoş kedilerin geçit resmi başladı
Fingirdek afetlerin kalçaları aşka davet ediyor bakır
azgınlığımı
Dünyanın bütün zencileri birleşin
Yoldaş olun bana bu kanlı panayıır yerinde
Vakit âlem vaktidir
Sigara dumanından göz gözü görmezken
Meyhane meydan savaşı başlasın
Ciğerlerinizi bilmemden mütevellit
Gözüm kapalı girerim bahse
Siz benden her halükârda çok içersiniz
Zenciliğimizize at başı
Haydi, alıp yaşı başı
İhtiyarlığım bilge karanlığından
Gençliğin açık denizlerine firar edelim
Sahibinden satılık içi geçkin soytarılara zehirli dillerimizi
çıkartalım
Siz varsanız ben de varım

Üç vakte kadar ölüm derse kadehteki falımız
Tez vakitte kıyak olsun kafamız
Hafızasını kaybetmiş yazgımız
Akordu mevta sazımız
Şirazesinden çıkmış yazımız
Budur bizim büyük hazzımız

Yoldaşlar;
Son tahlilde
Bu vahşi diyarda
Ömrümüzden başka kaybedecek neyimiz var?
Vakit, devrim vaktidir:
Bir elimizde kıvılcık bayrak
Bir elimizde kıvılcık şarap
İçelim, posta koyalım
ve
Delirelim mütemadiyen

İhsan, Tefvik Kızmaz, Ayı Nurullah, Ülkü Duran, Özdemir Yemenicioğlu... Dalga dalga büyüyorum, büyütüyorum....

Bir toprağa bağlanıyorum kırk yıla yakındır. Eş, çocuklar; dostlar, arkadaşlar; yazılar, şiirler... Çardaklı, Bağlar Sokağı, Sinan Siteleri, Atatürk Parkı, İlkadım Gazinosu, Necatibey Eğitim Fakültesi... Hele de öğrencilerim...

Diyeceğim bunlardan biri gitse diğeri kalıyor. Eşimden ayrıldım, çocuklarım kalıyor. Çocuklarımdan uzaklaştım, dostlarımdan kalıyor. Dostlarımdan uzaklaştım, yazdıklarım kalıyor. Yazdıklarımın uzaklaştım, sokaklar kalıyor. Bir toprağı, bir şehri bunlardan salt biriyle sevmedim. Bunları hepsiyle, onların da ötesinde manevi değerleriyle sevdim. Bunlardan biri giderse diğeri duruyor o yerde, o şehirde. O yer, o şehir sadece "kürkçü dükkânı" değil çünkü. O şehir bir bakkal, bir anahtarcı, bir elektrikçi, bir terzi, bir berber... dükkânı aynı zamanda. Dönülecek ne çok dükkân var onda daha!..

Tolga ÖZEN

ESECEK BİR KEYİFSİZLİK BİÇİMİNDE

Esecek bir keyifsizlik biçiminde ikindinin
aydınlık renkleri
saçlarınız ve eğilen direklerle beraber
savrulacak içimde yangı.

Kesilmiş parmaklarım,
neye tutunmuşum?

Sonra gül yağmaya başlayacak, dedi
ip atlayan bir erkek kardeş, sokakta
birinin alnını buruşturması gibi büzüldü
taş evler

tuttum ucunu ipin, çevirdik
babamızı bekledik.

Annemiz miydi gelen o hep erkek kardeşler
melankolik merhemler sürdük yaralı ellerime.

Kabul gördük, iyileştik.

Mesut OCAK

BU BÖYLE İYİDİR

meral'le...

ben kuşlara söyledim onlar da gelip avcuna düşerler
habersiz bırakılmış herkes için yağmurlar yağarken
biz şarap içeriz; saflar hepimize yetecek kadar dar
birileri gelir, muhtemelen şehrin geriden gelenleri
yumuşak ge ile başlayan kelimeler gibi çoğu zaman hayali

bir eskici leğenine akan kirlerimiz; “ah”, “ne”, “güzel”
çok özlenmiş herkes için otobüsler kalkarken
sen çok güzelsin, sessiz sinemalar oynar dudaklarında
ama önce o gitsin; o ki gecenin sabah olmadan bitimi
kancalı ce ile başlayan isimler gibi çoğu zaman geçici

bir gülüş bazen sadece bir gülüştür, bunu freud bilir
düşlere giren herkes için tesadüfler aranırken
tuzu bol kahveler yapsan ya sen, dilim damağım sevinse
bitse gözlerinde dönen dünyanın cüzdanımdaki resmi
şehirsiz fe ile başlayan diğer şeyler gibi çoğu zaman öteki

bulut çocuk büyür, yağmur adam olur; bu böyle iyidir
geriye kalan herkes için amerikalılar yakılır, bu da iyidir
biz şiir okuruz; gemiler ölümlerini taşır, bayraksızlar kazanır
sen küfredersin, sur paslanır, tüylerim için kıyamet vakti
düpedüz de ile başlayan hayaller gibi çoğu zaman gerekli

dönelim: çok güz... sende olan sessizliğin güzelliği
adını gammazlayan herkes için kapılar omuzlanırken
bir sigara yak, kanser olalım, bize de oh olsun
bunlar kaybolmanın yakıştığı ayakların, bunlar da izleri
minör re ile başlayan ıslıklar gibi çoğu zaman sevgili

Sevâl GÜNBAL

SULARIN TEMİZ NEFESİNE

İkili sarmaldır
Şehir ve ev
Sokakta kalmış ölüyü paylaşırlar

Gri renklerle bir ülke
Kadına ve erkeğe
Sunakları sevdirebilir
Sürme ve afyona benzeyen çöl
Kara bir günü tutar
Toprak sırrını saklar ondan
Sular yenik bir peygamber gibi
Çekilir dağa
Birbirine denk günler ve aylar,
Bozuk bir saatten beklenen son ses
Sabahı duyurmaktır
Uyarı
Ve uyarıcı
Pörsümüş dilin içinde tutsak,
Kararsız bir kafatası
Boyun eğiyor
Ve bir tek korku eskimiyor

İnsanlar
Bozulmuş cesetler gibi yürür
Şu küçük sokağı tutuşturur da ateş
Dönüp bakmazlar oraya
Orada insanlar,
Ortada kalmış ölüyü paylaşıyor
Ve bir tek korku eskimiyor

Oysa halkların kalbinde bir semender öyküsü vurmaktadır
Boyuna su serperler ulaşmak için yaraya
Sular serpildikçe ayışığı
Nemli bir kargı gibi sokulmaktadır aşka
Öfkenin ardından ne gelirse bağışlanır
Yüzünü yitirmiş çocuklara
Utançtır çünkü
İnanmışlara kalan
Ve bir tek korku eskimiyor

Papyon Tayfun TÜRKKAN

DOKUN

Dokunma bana
soğuksa ellerin

bakma
geceleyin vapurun suya değip giden
serin beyaz ışığı

dokunma bana
üşürüm

değmeyeceksen içime

dokunma bana
düşerim...

Özcan ÖZGÜN

ÖLÇEMEZ KİMSE ÖMRÜ

I.
her şeyin ruhu var
suskumuzu soluyan yalnızlığın
bahçedeki mişmişin
dışarıdaki gecenin

kiremitli damın
fare gürtlülerini kovarken ninem
demir yatağımızda gülüşerek didişirdik

nasıl da dalardık gecenin ruhuna
keskin kahve kokusu yayılırken
kahveci güzeli gülümserdi duvardan
bir unutuş hızıyla geçti zaman

II.
sağlığıma içilirken incir rakısı
koyu hüznüyle esiyor ömrüm
hüzün sararıp yerleşti annemin bakışlarına
hastalandığımdan beri

belleğimiz hain ver kâğıdı kalemi
melodin zihnimde yankır
hatım hitim hathitim
ufuk beyaz çek içine hasreti
sıcakları zulüm kentte sağalsın yaralarım

hayat geçer ha geçer
ölçemez kimse ömrü
her şeyi unutup
beraber kıralım hüznü

Diyarbakır, Mayıs 2011

Ufuk AKSOY

İKİ ADIMDA DÜNYASIZLIK

I.
Çocuğu akan ağzımı thomsonla silen asker
merhaba!
bir adım daha düş kurarsam vur beni
ağzımdan tarihe düşsün kanlı coğrafya
akbabalara ziyafet olsun gözlerim
kabul. Nisan da onların olsun

II.
Yağmur omuzumu yerle bir ettikçe
kaldırımların tadı: nükleer ölüm
hey! gülüşlerimin saçları neden dökülüyor
ve kimdir
nedir bu çernobil
sol elimdeki altıncı parmağın tanrısı mı

Nazlı HAMURCUOĞLU

BİR GARİP TİP

somut bir durgunluğun vardı senin;
taş gibiydin.
yuvarlanır dururdu gözlerin
bacaklarımda, gizli.
uzaktan ve bir daha uzaktan
hep uzaktan
ilgilenirdin yakından, bu açık
kapanırdım içime açtıkça bacaklarımı ben;
nedense bir şeyler hep ters orantıydı zaten.

soyut bir dalgınlığın vardı senin;
aşk gibi.
sebebini kimsenin bilmediği
bir oluştun sanki.
koymuştun cebine ellerini,
ellerin orda kalmıştı
topuklarını yürüyüşe çıkarırdın sanki
gözleme yedirirdin gözlerine
yuvarlanır dururdu gözlerin
bana çok yükseklerden bakınca
yuvalanır dururdun kendi içine
kimse sana kucak açmayınca.

uçları sivri bir kırgınlığın vardı senin;
kiralardın bazen özellikle geceleri
parça başına
tek başına
intihar başına
bence çok derin.

Nilcan ALTAY

SUS

ölünce mezarıma geldiler deliler
geri gömlek
değil deli kefeni

filin hortumunun ucunda savrulan cellat
cambaz gibi
dengeli deli

deli atleti yok mu sıkı bu

evimin manzarası odamın içi
penceresiz mezarlık dilsiz ve dinsiz

evim mi vardı benim ben evimim

çöplüğüme dönmeliyim
şimdilik sevmedim çileden çıkmayı
ben bene

HÂKİMİN MÜBAŞİRİ GULYABANI

Hâkim bey
Bir maruzatımız olacaktı
Arkadaş kurbağa öldürdü, keçilerimi kaçırdı
Amfetaminden cüceler diskoya gidiyor
Arkadaş! Ruhunu dangalaklara uğratma sakın
Sokakta bir kadın orasını gösteriyor
Oha! Konuşan amcık
Benden gelmemi istiyor
Ben de gidiyorum
Buyurun
Önden siz buyurun lütfen
Cehennem tiyatroları iftiharla sunar
Başrolde makak yancısı götü boklu leopar
Hâkim bey
Kaleminizi kırabilir miyim infazım için?
Kelinizden öpebilir miyim?

Mesela benim bir dostum
Kendi ruhunu bıçakladı
Sonra sineğe dönüştü
Pişmanlığını vızıldadı
Motor inledi aga
Malafat şahlandı
Hâkim bey
Bir maruzatımız olacaktı
Şey, ben hep yabancı duygularla büyütüldüm
Kalbim bitlendi, göğsüm kaşındı
Büyüdükçe yalancı
Büyüdükçe durgun don
Hem hikâye uzadı
Hem canım kırıldı

Şehirde bir dedikodudur gidiyor
Yok, köprüden işemişim de
Yok, damar takılıyormuşum da
Yok, ehl-i keyf, yok avare, yok zırtapoz
Yok, ebenin örekesi...

Hazır sizle rastlaşmışken
Tasımdan su diller misiniz?
Eve gider tombala çekeriz
İp atlar, birbirimizi çimdiklerimiz
Hazır sizi görmüşken
Bir porsiyon dudak lütfen
Beni kırmayınız
Kırmızı hatunlara dayanmam
Erektif bir çarpana dönüşürüm
Yıllardan taş
Aylardan venüs
İmzamı atıyorum kalçalarına
N'olur beni şu gulyabaniyle yalnız bırakma

GÜLÜŞKEN VE UNUTKAN

Eşleşmeyen çorapların
Dargın yüzlerini örttüm kışa
Kurtuldum ağır kadın elbisemden
Koyverdim kendimi bahara, üzenlerimi yollarına

Eşleşen yüreklilerdi aradığım
Yine üşür buldum kendimi dışarda
Ne zormuş
Ne zor gelirmiş meğer bahar
Ve gidermiş mart
Hakkını yedirtmedi
Söylediği çıktı nenemin
Rahmetliler doğruyu bilirdi

Oysa tam da unutacaktım kokusunu
Ve inkâr edecektim mevsimlerimden kışı
Yediği lokmayı inkâra kalkışan
Yaşlı midesi gibi saf

Bir yağdı
Bir yağdı ki sonunda, gözlerimi buldum suda
Tam da kesecektim şiirin göbek bağını derimden
Ve kurtulacaktım ağır ihmal suçundan
En keskin bıçaklar bile kesemedi
Unutmuşlar gibi yeni bilediğimi
Herhalde vardı bir bildikleri

Sense soluğunu saldın üzerime
Kavuran o büyük ateşlerimden
Ben aldım, kaldım, aklımda!
Sen nezleyken
Be zatüreydim oysa yataklarda
Görmek bilmedin
Ve sancılarım var hâlâ incelen organlarımda

Koparım her gün yeni bir yerimden
Kopmayı unutturken ve
Vazgeçemezken senden

“Büyüyünce şair olacağım” diye tutturan
O gönlü hoş çocuk kadar gülüşkenim artık
Her demokrasi
Her seçim dendiğinde

Az daha yeltenecektim ben de şairliğe
Büyümeye yüz verince
İyi ki unutmuşlar japon yapıştırıcıları beşiğimden
Büyük çaplı birileri
Tüh dedim
Tüh be! Ne unutkanlıkmiş bu böyle!

Ersun ÇIPLAK

George Lakoff ve Mark Johnson, yazınsal dünyada, eşsiz bir yer edinerek başvuru kaynağı haline gelen ortak kitapları *Metaforlar (Hayat, Anlam ve Dil)*'de 'tartışma' kavramını değerlendirirken, pek çok kültürde can alıcı noktanın "tartışma, savaştır" metaforu esas alınarak anlaşılabilirdiği gerçeğini örneklerle açıklarlar. (çev. Gökhan Yavuz Demir, Paradigma: 2010) 'Diyalog'un ise daha paylaşımcı bir tutum gerektirdiğini vurgulayarak... Neyse ki her tartışmanın diyalog niteliği taşıması gerekmiyor.

Metaforlar'a göre, tartışma ve diyalog'un örtüşen yönleri olduğu kadar, farklılaşan yönleri de var. En önemli farklılık ise, diyalogun aksine tartışmada, katılımcının bir mevziyi koruma/ele geçirme amacıyla olması. Bu da ancak ve ancak bazı strateji ve taktiklerle başarılabilir, gerek metinsel, gerekse birebir iletişim şeklinde olsun. Ayrıca, kitapta, bir tartışmanın yazınsal açıdan başarıya ulaşması için ne gibi özelliklere sahip olması gerektiği de anlatılıyor ayrıntılı bir şekilde. Kısacası, bazılarımız, ufuk açıcı olarak adlandırmayacak olsa bile derleyip toparlayıcı bir kitap.

Peki, kitaptan yola çıkarak günümüze dair bir şeyler söylenebilir mi? Kuskusuz...

Bugün şiir adına yapıldığı iddia edilen pek çok tartışmanın artık alenen bir kavgaya, deyim yerindeyse bir savaşa dönüştüğüne sıklıkla tanık oluyoruz. Elbette çok uzun bir süre sayılmaz ama yazın dünyasını takip ettiğim beş, on yıllık sürede "Allah Allah" diyerek söz düellosuna girişmeye çalışanları da gördüm, kelime-i şahadet getirmemi isteyenleri de. "Alenen" derken, mümkün merteye yani... Birçok kişi tanık olmamış olabilir. Ama bunlar oluyor dergilerde, dijital ortamda. Artık pek fark etmiyor nasılsa; imkânlar geniş...

Son zamanlarda tartışma olduğu ileri sürülen kimi habshallere bir de bu açıdan bakmak gerek. Zira kantarın topuzu epeyce kaçtı. Yazılarımı hâlâ severek okuduğumuz, Cemal Süreya, Turgut Uyar, Behçet Necatigil, Memet Fuat ve Mehmet H. Doğan'daki ön açıcı yönler, eğitirken keyif veren unsurlar gittikçe yok oluyor. Hatta kimi zaman küçük bir ize bile rastlayabilmemizin imkânı yok. Elbette, bunun nedeni, yazılardaki ses tonunun yükselmesi falan değil. İnsanlar, bazen bağırarak çağırarak da olsa, inandıklarını dile getirebilirler. Aradığım şeyin, kişilerin, sadece nezaket kurallarına uymaları olduğu söylenemez bu nedenle.

Şimdilerde hemen herkes, birbirinin yumuşak karnını arıyor; belden aşağısına vuruyor. İşin kötü yanı, dijital ortamda bu düzeysizliğe alkış tutanların hiç eksik olmaması... Bu şakşakçıların kimi bir dergi çıkarıyor; kimi malumatfuruş; kimi de edebiyat ortacı... Ama düşünülüyor, söylenen sözlerin ne kadarı genel etik dairesinde; ne kadarı mesnetli; ne kadarı sahibi tenzih edilerek değerlendirilebilir...

Böyle bir 'atışma' Enis Akın'ın *Yasakmeyve*'deki (S. 49) yazısına, çok kısa bir süre sonra *Mühür*'de (S. 35) Vural Bahadır Bayrıl'ın cevap vermesiyle başladı. Devamı nasıl gelecek bilinmez ama öyle pek de iç açıcı yönde seyretmeyeceğini tahmin edebiliyorum. Çünkü Bayrıl, Akın'a yönelik sözlerine dair Süreyya Evren'in yazdıklarını, *Facebook*'ta "büzüklerin kardeşliği" olarak nitelendirdi. 'Kötülük dayanışması' gibi nitelemelere "alışmıştık zaten ama bu kadarı fazla" diyenler çıkacaktır illa ki.

Bu savaşın ana hatlarının biraz olsun görülebilmesi için dergilerde olanı, biraz olsun özetlemem gerek.

Akın, *Yasakmeyve*'deki yazısında, kısaca, Orhan Koçak'ın, Turgut Uyar'ın şiiri ve şiir serüveni üzerine yazdığı *Bahisleri Yükseltmek (Turgut Uyar Şiirinde Kendini Yaratma Deneyimi)* adlı kitabını değerlendirdi. (Metis: 2011) Bahse konu kitabın, II. Yeni tartışmalarına seviye atlatacağını öne sürdü ve yazısının sonunda da Uyar'ın yoğun ilgi gösterilerek ehlileştirilmesi projesine karşı çıktığı için Koçak'a takdirlerini sundu. Bunda haksız da sayılmaz, çünkü son dönemlerde, Uyar, kimileri tarafından, mesela Hakan Arslanbenzer, belki de yaşarken aklından hiç geçirmedikleri ve şiirinin de asla işaret etmediği bir yöne çekiliyor. Dahası, Müslüman bir yazarmış gibi gösterilmeye çalışılıyor. İnternette çeşitli e-mail gruplarını takip edenler bundan kesinlikle haberdardır. Oysa Koçak, bunun böyle olamayacağını Murat Belge'yi referans göstererek bu kitapta ispatlıyor. (s. 199)

Akın, yazısında, Uyar'ın 'Efendimiz Acemilik' adlı metnini, kitapta Koçak'ın geç okuduğunu itiraf etmesine şaşırıldığını da bir şekilde belirtiyor. Ayrıca, Koçak'ın, sadece değinerek geçtiği Oben Güney'in yazısıyla kitaba başlamasını hayal ettiğini de dile getiriyor. Şu ana kadar herhangi bir sorun olmadığı muhakkak... Burada değinilmesi zorunlu olan nokta ise şu: Akın, Koçak'ın yazısının ekseninin doğru olduğunu söylerken, zamanında *Defter*'de yayımlanmış olan yazısından bahsediyor ve aradaki tutarlılığa işaret ediyor. Belki de kendinin daha önce dikkatini çeken bu noktaya Koçak'ın daha şimdilerde dikkat ediyor olmasından hoşnutluğunu dışa vuruyor. Olabilir.

Ancak, öyle sanıyorum ki tam da bu noktada bir sorun olduğunu düşünüyor olsa gerek Bayrıl, Akın'ın bu sözlerini kayda alıyor.

Ama daha öncesinde Bayrıl, Akın'ın, Uyar adına düzenlenen etkinliğin katılımcılarını "yüzeğe vuran ölü bir balinadan pay kapma yarışın"a girenler diye etiketlemesine çok içerlemiş olmalı ki Akın'ın bu sözlerini yazısına gerekçe kılıyor ve başlıyor *Etkilenme Endişesi* ile psikiyatrik patolojiyi ve 'Narsisistik Kişilik Bozukluğunu' ilişkilendirmeye. Sıkıntı da işte bu noktada ortaya çıkıyor.

Tabii ki Akın'ın sözleri yenir yutulur cinsten değil. Şiir için uğraşan hemen herkesi sinirlendirebilir bu sözler haklı olarak. Tepki de verilebilir kesinlikle. Sinirlenmekte ve tepki vermekte değil ama mesele.

Bence bu noktadaki asıl sıkıntı şu: Farklı bilim dallarının verilerinden, kuşkusuz, herkes, sözünü temellendirmek, disiplinler-arası bir yaklaşımı öne çıkarmak ve bazı olguları yorumlamak için yararlanabilir. Bunda bir sakınca yok. Ancak, herhangi bir bilim dalının verileri, sanki o mesleğin mensubuymuş gibi teşhis ve tedavi amacıyla kullanılırsa iş değişir. O alanda söz sahibi olanlara başvurulmadan böyle bir davranışa girişmek, illa ki saçmalaktan öte gidemez. Hele ki bu psikiyatrik/psikolojik bir veri ise asla herhangi bir kişiye, birebir/terapötik bir iletişim kurulmadan tanı konulamaz. O halde Bayrıl, nasıl oluyor da Akın'ın yazısından yola çıkarak onunla ilgili bir teşhis koyabiliyor? Bu sorunun sorulması her iki yazı okunduğunda zorunlu...

Bayrıl, ki onun böyle bir tanı koyma yeterliliği olmadığını herkes biliyordur, Foucault'nun kemiklerini sızlattı; psikiyatrik/psikolojik verilerin iktidarını bir aracına nasıl dönüştürüldüğünü kitaplarında açıkça ortaya koyan kişinin. Ben, onun, Foucault'yu veya *Cehennem Övgü* ve *Cennetin Dibi*'nin yazarı Gündüz Vassaf'ı

bilmediğine hiç inanmıyorum. İnanmak da istemiyorum daha doğrusu. Ama ne kadar kızarsa kızsın hiç kimsenin, yazınsal etik, doğruluk ve diğer bilimsel/sanatsal ifade olanakları açısından sorun yaratabilecek bir şekilde bilimsel verileri kullanma hakkının olamayacağına da inanıyorum. Elbette “tartışma, savaştır” ama savaşın da bence bir etiği olmalıdır. Amaca ulaştıran her şey/yol, mubah sayılamaz. Bunun ‘romantik’ bir fikir olduğu söylenebilir. Ama değil.

Bayrıl’ı, *Şiir Atı*’ndan biliyoruz; önemli işler yaptı o dönemde, başta Seyhan Erözçelik ve Haydar Ergülen olmak üzere, bugün her biri, yazınsal ortamımızda ayrı bir yer işgal eden arkadaşlarıyla birlikte. Saygı duymamak elde değil. Hatta yaptıkları işin tadı damağında kalmış olacak ki Erözçelik, 2000’lerde *Şiirati*’ni, ismine küçük bir müdahaleyle, iki sayı daha koşturdu.

Ayrıca, *Yom Sanat* sürecinde, Cuma Duymaz ile birlikte Bayrıl dosyası da yaptık (Temmuz-Ağustos 2003). Az biraz tanıma fırsatımız oldu onu. O dönem okumalarımda, Necatigil Ödülü’nü aldığı dönemde verdiği mülakatlardan ve yazdığı yazılardan olsun, bilhassa Özdemir İnce ile girdiği polemiklerden olsun, epeyce dikkate değer sözünü not aldım. Hatta aklımda tuttum. O dönemde, Cuma Duymaz ile benim *Yom Sanat*’tan ayrılmamızın baş nedenlerinden biri olan, Müslüm Yücel’in, *Yom*’un bizim dışımızdaki editörleri tarafından dergiye alınan yazısındaki art niyetli bir dipnota verdiği cevaba da sayfalarımızda yer vermiştik. Yücel’in gerçekçi temellerden yoksun iddialarına verdiği cevapları çok yakın bir zamanda yeniden okudum. O dönemdeki yazısındaki üslubundan olsa gerek, Bayrıl’ın şimdi, böyle bir tepki vereceğini düşünmemiştim. Bu nedenle onun yazısı, *Mühür*’ün son sayısındaki, özellikle de ‘Bugünün Toplumcu Şiiri’ ve ‘Yılıklar ve Genç Şiir’le ilgili, içeriğin önüne geçti.

Elbette, onun, *Şiir Atı*’nda daha Uyar’ın ölümünün üzerinden pek az bir zaman geçmişken ‘Turgut Uyar Yaprakları’ hazırlanmasına ön ayak olduğunu, araştıran herkes bilir. Bu önemli bir işti kesinlikle. Ama bu, Bayrıl’a, Akın’ı, (elbette kimsenin kimseyi) “henüz o *Edebiyat Dostları*’nda ayakçılık yaparken” diyerek aşağılama hakkı vermez hiçbir zaman. Edebiyatla uğraşan insanların birbirlerine, elbette kavga etme hakları saklı kalmak kaydıyla, bu şekilde hitap etmelerinde hoş görülecek bir yön olamaz. Yakışmaz. Herhangi birinin de bu sözleri, dâhiyane sözler olarak alkışlama hakkı, kanaatimce yoktur. Her şeyden önce bu tip ifadeleri okuduğum yazılar, benim için bir zaman kaybından başka bir anlam taşımıyor.

Bayrıl’ın yazısında dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta daha var. Henüz yazısına başlarken ‘halef’in ‘selef’e patolojik ve simbiyotik bağlılığından söz açıyor. Burada kastettiği, çarpıtarak kendine bir mevzi edinme amacıyla olsa gerek, Akın’ın, Uyar’a verdiği önem... Yeri geliyor, bu önem vermenin patolojik bir durum olduğunu ispatlamak amacıyla, Koçak, ipliğini pazara çıkardığı için, Akın’ın artık Uyar’dan vazgeçtiğini ve kendine başka idoller bulma zorunluluğu duyduğunu söylüyor. Hatta “Koçak büyüktür; sen kim oluyorsun da ...” havası yaratıyor yazının bir yerinde, Akın’ın kendi yazılarıyla kitabın tezi arasında bir köşutluk kurma çabaları üzerine. Kuşkusuz, Koçak, önemli bir iş çıkarmıştır. Tartışmalara farklı bir çerçeveden bakma olanağı yaratmıştır; argüman sunmuştur; açılım sağlamıştır. Ancak unutmamak gerekir ki tüm bunları, Harold Bloom’un *Etkilenme Endişesi* başlıklı kitabına dayanarak yapmıştır. (çev. Ferit Burak Aydar, Metis: 2008) Koçak’ın kitabını değerli kılan asıl yön, bence, işte tam burada ortaya çıkıyor. Koçak, Bloom’un da belirttiği sınırlılıkları göz ardı etmeden,

bahse konu kitabı kültürümüze uyarlamıştır. Açmazlarını da önsözde belirtmiştir. Anglosakson dünyasında bilimsel bir tasarımın ürünü olan bir eseri kültürümüze uyarlamış; deyim yerindeyse Bloom’un tezinin farklı bir kültürde geçerlilik ve güvenilirliğini sınamıştır. Bu, elbette, Koçak’ı küçültmez. Aksine, değerine değer katar. Zira sosyal bilimsel verilerin farklı kültürlerde test edilmesi, zorunludur.

Bir de şuna dikkat çekmek gerekiyor: evet, Koçak, farklı bir kültürel bulguyu, kültürümüzde test etmiştir. Peki, neden bu esere böyle bir önem vermiştir? Şöyle bir çıkarımda bulunabiliriz: Koçak, Bloom’un eserinden yola çıkarak, Uyar şiirinin genişleme-daralma evrelerini tespit etmiştir etmesine ama bu aynı zamanda, kendi eleştirel serüveninin de bir daralma evresinin tezahürü olarak yorumlanabilir. Çünkü, kimse kimseye karagözü, karakaşı için itibar göstermez sanat dünyasında. Bulduğu unsur, onun yarasına dokunuyor; ideallerine temas ediyor demek ki onda da bir merak uyandırıyor. Ki bilimsel araştırma sürecinin en önemli aşaması olan problemi belirlemek, öznel zorunlulukların eseridir. (Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel: 2009) O halde, Koçak’ın da bir etkilenme endişesinden muzdarip olduğunu düşünmemizde hiçbir sorun yok.

Peki, Bayrıl, neden Akın’ın etkilenme endişesini, narsistik kişilik bozukluğuna dayanarak açıklama çabasında? Neden bu zorunluluğu duyuyor? İşte meselenin asıl düğümlendiği nokta.

Akın’ın patolojisinden bu şekilde bahseden Bayrıl, nasıl olur da kendisinin Hilmi Yavuz’la olan yazınsal dostluk ilişkisinden bahsetmez; üstelik şiirleri, birbirinden ayrılmış iki farklı kişiliğe işaret etmez iken. Konuşmalarında, hocaya en sadık ve hocanın tahtını en çok hak eden halefin kendi olduğunu iddia eder iken. Şiir yerine, ustanın ustalığını çoğaltmaktan başka bir gailisi olmayan kardeşlerini uyarmaz iken. Ve dahi onlardan bazılarının yazınsal olarak yok olmasına göz yumar iken. Başka etkilenme endişesine kurban giden kardeşlerine tek kelime etmez iken. Konformist, statükocu değerleri, neo-klasisizm adına omuzdaşları ile birlikte savunur iken. Bahse konu şeyh, çevirileri çarpıtır iken...

Bayrıl, Akın’ın yazısında hem Uyar hem de Uyar üzerine yazmış olan Orhan Koçak ile ilgili görüşlerinden yola çıkarak, bir yerlere varmaya çalışıyor. Ancak bunu yaparken, görüşlerini, Akın’ın ürünlerinin bir patolojinin ürünü olduğunu ve kendileriyle aynı yaş gurubunda olmasına rağmen geç kalmışlık duygularından muzdariplik yaşadığını söyleyerek temellendirmeye çalışıyor. Oysa sınırlı kaynaktan yapılan tespit’in yetersiz olduğuna yönelik veriler elimizde yeterince mevcuttur. Çünkü çağımızın hastalığının şizofreni olduğundan İhab Hassan gayet emindir. (akt. David Harvey, *Postmodernliğin Durumu*, çev. Sungur Savran, Metis: 2006, s. 59)

Ayrıca, şiir, kaç yaşında yazılırsa yazılsın da yeter ki şiir olsun. Bir şairin ne zaman yeterli görüldüğü falan o kadar da önemli değil. Önemli olan şimdi ne yaptığı... Biliyoruz ki döneminin geçer akçesine tamah etmediği için kıymetinin bilineceği dönemi göremeden ölen nice şair var; Asaf Halet gibi... Ayrıca, o kadar eminiz: Oyunda yer alacak gücü bulmakla, şair olmak arasında anlamlı bir ilişki yoktur!

Bu nedenle erken başlayıp tez tükenmektense, koşuya geç başlayıp hedefe yakınlaşmak yeğdir.

Hasılı kelam; “tartışma, savaştır” savaş olmasına ama şu an karşımızda duran yazılar ortada bir tartışma olduğunun işareti değildir.

karayazi.editor@gmail.com

CEVİZ DÜŞÜ

Geriye ne kalır diye sorma (kalmaz çünkü)
Ya da “güzelsen” güzelliğin kalır
“Korkuyorsan” korkuların kalır
Pembe üzümler yersen “sarhoş” olursun
Hüznün kuzey kıyıları döver
Bir polis seni - sincap ağzı çalışır- ceviz düşer
Geriye ne kalır diye sorma
“Sarışın” kadınlar güler
Kahraman kadınlar kalır
Kemal’e sorarsan “yazı” kalır
Söz nereye uçar Kaan
Gündüz geceye mi susar
Aydınlık mı kalır elimin sıcaklığı mı?
Al senin olsun gülüşüm
Bana güneşin kekremesi tadı kalsın
Geriye bu şiir mi kalsın
Bütün ağaçlar kurur
Gözyaşları ayaklanır
Mezar taşına “şiir” düşer
Sizi sevdim yazar “hayat”
Ceviz ağacına sarılır
Cenevizlileri düşünür
Gemiler aşka gider
Kaptan anılarına kırar dümeni
El sallar çocukluğu
İçindeki çocuklar sevilir hep
Kitaplar kırılır - adamlar kitaplaşır
Yaklaşmayın - yakmayın
Ya da ısınalım sohbetle
Geriye ne kalır deme
“Aşklar da” tükenir “gül de”
Gülüşüne sahip çık dostum
Çölde devendir o
Gölde balıkların
Kimse kalmaz geriye
Ne “Leyla” ne “Kerem”
Hiç olur “her şey”
“İiir” kalır – sen de kal
Beni bu sayfadan al
Kemal’e götür
Asma dalına assın beni
Pembe üzümlere doyalım mı?
(bir deli havaya ateş etti - bu şiir bitti)

20 Mayıs 2011

Çıktı!

SIRADAKİ

Şiirler

İhsan Üren

Alp Yayınları, Bursa, Haziran 2011, 48 sayfa

GÜVEZ GAZEL

evcil bir sevdayı mı taşımışım bunca vakit
toynaklarına pudra şekeri sürülmüş bir at
ve mavi ölümler düşleyen bir ateist, gibi desem olmaz
hırkam dar geliyor çünkü bir kardeşim de yok hiç
ne çok seleksizim ve ah ne az dikenli
yaşasaydı thomas more ütopya’yı tıpkı böyle yazmazdı
demeyeceğim

hani yumruklarımız vardı hani bildirilerimiz, bildiklerimiz
bir elma gibi çürüyor durduk yerde eskidi tabiat
yeniden yazmalı kanunları tabletler eskidi
daha kaç saat var derken göğsümüzde kısa çeken bir ay
üç ters bir yüzü götürüyor şimdi balkonlar tabldot
seni sevmiştim oysa ama o sen değildin, bu yüzden
demeyeceğim

ayda göz izi ayak izinden çok önceydi
ve önceydi, bahçeler sulardık kızlar saçlarını haraşa örerdi
öpüşmek dünyanın en hatırlı işiydi, sahi
çam kesigi bir gökyüzüne bakardık sabah akşam
böyle intihar etmezdik gün aşırı boyalı dudaklarla
gülün toprağı, gölün buğusu hariç değil tibetler hindistanlar
bütün bunlar çok eskidendi, derim de söylenmişti
demeyeceğim

yarın göreceğim bir rüyayı hatırladı dilim birden dilemma
gümüştenmiş kararmış mavi gök mavi densiz
çöp bidonlarında şimdi kirlili gözlü martılar
esmer çocuklar hiç böyle süveyş görmemiştir hiç kızıldeniz
benim uydurduğum şeyler de var ama hangisi
demeyeceğim

hadi gidelim, gitmek üvez bir türküdür hoyrattır pek
aşkın bol gelmediği gövdelere gidelim, şifalı taşlara
radyoları cızırtılı, güzleri güzel elleri iyi
gitmek bir akide şekeridir ağızlarında, gidelim
evden çıkarken şemsiyeni unutmayı unutma sakın
kaç gün kaldı tarihin bitmesine derken tam
bakarsın birden bir metafor yağmuru. adını unut

yaşasaydım bu şiiri böyle yazmazdım
demeyeceğim

Çıktı!

KALBİMİZİN TARİHİ BURSA

Bursa Denemeleri

Ramis Dara

Hayamola Yayınları, İstanbul, Mayıs 2011, 320 sayfa

Can H. TÜRKER

İSYAN IRKLARI

simitten bir halkadır güneş
etözüm gevrek bir susam
bastı uykularında zorbaları
küllerimden süzülen özütüm

bozlar bozu boz deve
gebe suyuyla yıkar meydanların fasit hattını
burnundan solur Endülüs'ün sürgün boğası

issız çölüm
kendi zehriyle uyuşmuş tüm hayvanlarım
bedevinin buluta işlediği nakış
boyun burmuş bir gece ansızın

kıvrak kalçalı çengi turuncu ufka durdu
buzlu ayaklarını kızgın kuma koydu
der: buharlaşacak aşktan çıplak tenim

şahlandı Endülüs'ün kara saçlı kırsığı
yıkarak kaşına terli perçemini
savruldu Akdeniz'in tuzlu sularına
çadırında yanıyor zorbanın genzi şimdi
şöyle bilin: güneş erkin parlayacak
yağız derilerinizde yarın

Hasan DEMİRCİ

AŞK-I MEVUT

Gurbetin akşamı
Yine lacivert pelerinin üstümüzde
Nice sözle yüklü bu kalem,
Bir isminde sancılanıyor.

Gel
Baş başa dinleyelim göğün dilini
"baş başa" dahi ayrı yazılırken...

Kolye gibi dizelim mi yıldızları?
Soyut ellerimizle, semanın gıdığına
Çoban yıldızının bir şalı var;
Bilmem, sarar mısın beni onla?

Bir teşrin sonu
Kırbamızda titreyecek şebnem taneleriyle
yakamoz.

Beyaz mektuplar içinde,
Vaat edilmiş aşk harflerimiz olacak
Anka, şehre bırakıverecek
Saf mektubumuzu
insanlık için.

El ele muştular armağan edeceğiz, çiçekleri uyandırmadan
Bahar uykusundaki yamaçlardan, vuslat
dağından
Armağan edeceğiz birlikte, "el ele" dahi ayrı yazılırken.

Yıldırım VURAL

LENİNGRAD RADYOSU

*radio avrupa'nın küllerini haber yapıyor
-juan manuel bonet-*

leningrad'a kar yağıyordu, küllerin üzerine..
bomboştu sokaklar, gecenin elinde patladı ay!

taştan yontulmuş bir sessizlikte
suya giren kurşun gibi yön değiştirirken düşünceler

küçücük bir radyoyla ısınyordu, bir oda dolusu insan
savaş haberleri, bir arya ve günde yüz elli gram ekmek.

sonra birdenbire bir gürültü, yıkılan duvarlar;
karanlık sığınaklarda kadın çığlıkları!

sıradanlık ne güzeldi oysa! geniş bulvarlar, dingin sular, köprüler..
barış günlerinde öylesine yanlarından geçilen!

güneşin battığı yerde, astı kendini kızıl saçlarından; agenaar'ın kızı
dönüm noktası oldu bu, kendiyle giriştiği savaşın.

şimdi geriye kalan birkaç savaş filmi, birkaç anıt sadece
yalnızca alanları dolduran insanlar -ve yalanları

değil mi ki, bütün gelişmeleri satın alırken piyasalar;
ne ki şiiir! bir savaş muhabiri gibi objektifinden vurulan!

leningrad'a kar yağıyordu, küllerin üzerine
bomboştu sokaklar gecenin elinde patladı ay!

İlayda VURDUM

YAZ BAŞLARKEN

Lacivert bir kavanozun içinde;

Sağlık ocakları,
Yaşam merakı
Ve sonsuzluk söylentileriyle karışıyor evren...

Bilmediği bir yerlerde Yaz'ın;
Bisikletten düşüp,
Dizlerini kanatıyor çocuk.
Yara bandının arasından,
Hızlı ve sıcak akıyor Yaz...

Başka bir adamdan aldığı ışıkları,
Ay gibi doğuyor kadın, geceye...
Motor sesi geçiyor,
Muz bahçelerini...

Ve kıştan kalma bir havuz bağıyor;
-Temizleyin içimi!..

Alanya, 23.05.2011

HÜSEYİN CÖNTÜRK'TEN YÜCEL ULU VE GÜVEN TURAN'A ORTAK MEKTUP

Yayın Notu: Hüseyin Cöntürk'ün ortak sayfalara yazılmış iki mektubunun sol sütunu Yücel Ulu'ya, sağ sütunu Güven Turan'a hitap ediyor.

Aynı kâğıtların devamında tek sütuna yayılan ortak bir bölüm var.

Yeniden, sol sütunda Yücel Ulu'ya, sağ sütunda Güven Turan'a yönelik bölümler.

Orijinalinde beş sayfa tutan mektupları bu sırayla yayımlıyor; yayıma izin veren değerli şairlerimiz Güven Turan ve Yücel Ulu'ya teşekkür ediyoruz. (Hüseyin Cöntürk'ün sözünü ettiği Ersin Erdem, Onaltıkırkbeş dergisinin sahibidir.) –Akatalpa

Yücel nasılsın?

23.12.99

Yücel'e:

Ersin sana anlatmıştır. Onunla birkaç saat birlikteydik geçen hafta. Telefonumu senden almış. Buna sevindim. Bir yandan da hüznümlendim: Seni bu aralar hiç aramadığım için. Beni Yavuz kanalıyla da birkaç ay önce sormuşsun. Sana mahcubum kuşkusuz. Eski alışkanlıklarımı yürütebilsem, Bursa'ya gelir seni görürdüm, İş mi bu?! Sen de bana hiç yazmadın, yazarak bağlantı kurmadın. Bak Güven'le ben seyrek, çok seyrek de olsa mektuplaşıyoruz. İlişkimiz hiç kopmadı.

Bir de tabii, Tuba'yı da, Tolga'yı da merak ediyorum. Onlar gençlik çağlarındadır. Ben zamanın akışını pek yaşamayan birisiyimdir. Her şey sanki dün olmuş gibidir. Oysa değil. Seni ve onları görmiyeli yıllar oldu. Mektuplaşma dosyamız yanımda değil. Gezi çetelelerim de raflardan birindedir, şimdi bakamam. Tuba şimdi üniversitede olmalı. Peki yengem nasıl? İki genci yetiştirmek kolay olmasa gerek. Seni ve yengemi kutlamalıyım. Senin bana yazmamanı koşullar gereği görüyorum. Ama benim de koşullarım var. Ersin vesilesiyle yeniden seninle bağlantılılaştığımızı doğrusu seviniyorum.

Şimdi anımsıyorum: Seninle geçen yıl, biraz daha önce, bir telefon görüşmemiz olmuştu. Sonrası da çok acı geldi: ... Seyfettin'i yitirdik. O gün Seyfettin çok şendi. Hiç aklıma gelmemişti seni aramak. "Ayaküstü" de olsa işte seninle konuşmuşuk. Vakit vardı daha programa, onun kitaplarından söz açtık. İki şiirinin iyi olduğu aklımda kalmıştı. Biri o "Genelev" şiiri idi. Bir kadın girdi içeriye, o da şairmiş. Kitabını verdi hemen bana. Canlı bir gündü. Seyfettin'in geçirdiği kalp ameliyatından hiç iz yoktu yüzünde, davranışlarında. Vakit gelince Caddebostanı'na gittik onun arabasıyla. Asım Bezirci'yi anma günüydü. Orada birkaç eski arkadaşı, özellikle Halil İbrahim Bahar'ı da gördüm. Kohar bile gelmiş. Refika durgun ve rensizdi. Yine de enerjik ve azimli görünüyordu, dolaştıkça, program yürütüldükçe. Programda beni de konuşturttular. Sonra Bostancı'ya yemeğe gidildi. Ben ülserliydim, bütünsü iyileşmemiştim. Oradaki yemekleri yiyemez, hele içki içemezdim. İzin istedim. Refika'ya yüreklendirici sözler söylemeğe çalıştım. "Asım"la bir sürü mektuplarımız var

bunlar bir gün belki değerlendirilebilir," dedim, koca dosyayı göstererek. "Bırak bana" dedi. Anlattım ki olmaz. "Uyguner'e veririz." "O hiç olmaz, Bezirci onu sevmezdi." ... Derken "Bak, Özyalçın olabilir," dedim, "ileri de bir çaresine bakarız." Arkadaşlardan ve Refika'dan ayrıldım. Kohar da kenarda bekliyormuş, "Olmaz dedim, hastayım, gidiyorum."

Seyfettin'in ölümünden birkaç gün sonra olayı Hüseyin Peker'den öğrendim. Bana iki satırla durumu bildirmiş. (Onunla mektuplaşmayı kabul etmediğim için o kadarıktı mektubu.) Bildirmeseydi çok geç haberim olacaktı kuşkusuz.

Yaşlanmakla ilgisi var mı bilmiyorum, çok duygusal olan, duygulanmalarında kapalı devre olan kimseleri çekemiyorum. Peker'in mektupları, beni rahatsız etmese de bana hiç heyecan vermez oldu, olmuştu. Neyse, ona dargın olmadığımı yazdım. Durum Kohar'ı da üzümü, düşündürmüş. Ama Kohar yalnız kalmışlığından olabilir, Peker'den yana görünüyordu. Yetmiyormuş gibi, sonradan öğrendim ki Mehmet Sarsmaz'la, o salakla bağlantı kurmuş. (Başka bir bağlamda sana Sarsmaz'la benim aramda geçen serüveni anlatırım, eğlencelidir.) Bu kadar dedikodu yetsin, kapatalım, anımsıyorum ki şimdi, senin "Kohar"lı bir şiirin vardı, iyiydi. Sen yeniden şiir yazıp yayımlamaya başladıktan sonra farklı görünen bir çizgideydin. Belki biraz konuşmuşuk seninle o konuda. Haluk'a da şiirlerini göstermişim. Bir iki şiirin bize iyi görünmüştü. Sonra ne oldu bilmiyorum. Yazmayı bıraktın mı? Neler okuyorsun? Soruları çoğaltmak olanaklı, ama anlamsız: Yüz yüze gelince derinliğine/genişliğine görüşürüz. Kitap durumunu da. Eser Gürson'un kitabı yakında Yapı Kredi'den çıkacak. Belki sen de düşünüyorsundur şiirlerinden seçme yapıp bilene/bilmeyene görünmeyi.

Güven nasılsın?

23 Aralık 99

Güven'e:

Sana geçen ay yazmayı düşünmüştüm. Mektubunu da işlem bekleyen tomarlardan çıkarıp ayrı bir plastik poşete koymuştum. O tomarda Haluk'un da mektubu vardı, ve yanıt bekliyordu. Arada Haluk telefon etti, bazı bilgiler verdi, artık mektubu yanıtız kalabilirdi, böylece tomardan da kaldırıldı.

Şimdi satranç oynanan kahvedeyim. Bu anda ramazandır, sekiz çift masalarda. Normal zamanlarda en az iki kat olur oyuncular. Kahvede yer bulmak güçleşir. İyi bir masadayım şimdi, senin poşetini açıyorum.

Başka şeyler daha çıkıyor içinden, şaşırıyorum ilkin, sonra normaldir diyorum: Yanlış dosyalama! Bir dokümanı kendi dosyasına koymamak sıkıntısını hep çekerim. Ergeç, bir yerden meydana çıkar çaprazlanan doküman tabii. Yazarlık yapsaydım çaprazlılık bir sorun olurdu değil mi?

Üç yabancı doküman. Biri Mevlana İdris'in kitabı. Bu adı, şiirlerden hatırlar gibiyim, kitabı karıştırıyorum, seninle ilgili bir şey göremiyorum: Yanlış dosyalama! Ama öteki kitap (*) seninle ilgili, içinde bir kâğıt notum var, "ss. 75-82, al, Güven Turan" yazıyor. Senin elbet bu yazıdan haberin vardır, yok diyelim, bir fotokopi gönderebilirim.

(*) Turan Karataş, *Şiir Vadilerinde*, 1988, Hece Y.

Üçüncü doküman karton kaplı, lacivert, bir dosya. Üst solda yanlamasına MacCaig yazılı. “Hayırdır inşallah” derken anımsıyorum: Seninle ilgili olabilecek bir konuyu, sana yazmayı unutmuyayım diye bir şairi görevlendirmiştim. İngilizce şairler rafından rasgele çekilmiş bir dosyadır. Ne şairle ne de dosyanın içeriği ile söylenecek bir sözüm yok. Genelde söylemek istediğim şudur: Yakında eski (yazarlık dönemimde topladığım) dokümanlarımı elden geçirip elemek niyetindeyim. O rafın encamı için sana danışma gereksinimi duyuyorum.

Dokümanlar/raflar sözcükleri, kalabalıktan öne çıkınca mektubumu sürdürmek kolaylaşıyor. (Bu o demektir ki plastik zarftan mektubunu çıkarmayı erteliyorum.)

Birkaç ay oluyor dokümanlarımı ve raflarımı yeniden düzenliyorum. Konuları biraz farklı sınıflandırıyorum, özellikle roman ile öykü üstüne yazılanları ayrı rafliyorum vb. vb ... Yazarlığa dönüş isteğini duyarsam işim kolaylaşsın istiyorum. Asıl yaptığım önemlice iş, bana önümdeki yıllarda yaramıyacağına benzeyen dokümanları (özellikle dergilerden kesilmiş eleştirel diyebileceğimiz yazıları) şöyle bir irdeliyerek elden çıkarmak olmuştur. Boşalan yerlere şurda burda yığılmış kitapları yerleştirmek olanağına da kavuştuğum için sevinçliyim.

Yeniden sınıflandırma işi sona gelmediyse de epeyi hafifledi. Bu yüzden olacak yazarlığım dönemimdeki raflarımı elden geçirip nasıl bir tasfiyeye ya da kullanım biçimine sokabileceğimi de düşünmeye başladım. İşte yukarıda değindiğim MacCaig dosyası o bağlamda anlamlı.

Güven yanıma başka kâğıt almamışım. Gerisini sonraya bırakıyorum.

(Eve döndüm)

-Aynı gün,

akşam-

Güven:

Şu MacCaig dosyasını yerine koyarken içine bir bakayım dedim:

- Bir föy : okuyup da beğenmediğim ve elden çıkardığım şiirlerinin yıl yıl sayısı
- :Yayımlanmış kitaplarının adları
- : Bu kitaplar üzerine yazılmış 5 inceleme / tanıtmanın bibliyografyası [atılmıştır]
- :5 özgün şiirin saklandığı

belirtilmiş.

- 5 şiir 1958, 1960 ve 1962’de yayımlanmış
- MacCaig’in üç kitabını (teker teker) tanıtan üç yazı 1963, 1972 ve 1975 tarihli.

Bunları yazmasam da olurdu. Bilgi vermek dışında bir amaç güdüyor gibiyim: Çoktandır mektup yazmıyorum, Haluk’la mektuplaşmamız kesilmemiş de olsa eski yoğunluk/hareketlilik bir tür bazalleşmeye dönüştü. Sana yazarak, Yücel’e yazarak ısınmak, idman yapmak istiyorum!

(Geçen yıl Eser Gürson bana şöyle demişti: Yazarlığa dönmek istiyorum ama, korkuyorum, kompozisyon beni korkutuyor; sizin böyle bir sorunuz yok: sürekli mektup yazıyorsunuz çünkü.)

Yücel:

Ersin edebiyatın epeyi içinde, şiir ağırlıklı bir çocuk. Edebiyat çevresi de geniş. Ne var ki biraz geç kalmış yayımlama işine. Anlaşılan işi hareketli. Bir karara girip uygulamaya geçemiyor. Rahat, kolay diyalog kurması ilgi çekici. Tipik şairlere benzemiyor, tepkisel değil. Aynı kentte olsaydık ortak bir konu, çalışma alanı bulurduk diye düşünüyorum.

Sizinkilerden Ramis’le birkaç ay önce konuşmamız oldu. Onu bana sen tanıştırmıştın. O zaman (ruhsal diyebiliriz) bir sıkıntısı vardı. Atlamış. Zaten atlatmasa bu arada o kadar faal olamazdı. Biraz yokladım. İyi, iyidir, ama klasik yaklaşımlardan kendini kurtaramıyor. Burada Ramis’le buluşmamı Nizamettin Uğur sağladı. Nizamettin *İzlek*’i çıkarıyor. Şimdi kapanmış gibi, yılda bir yayımlanacak. Öte yandan Nizamettin Adnan Satıcı’yla *Mecaz* adlı bir dergi çıkarıyorlar, orta boy 16 sayfa. 15 gün önce bana nerdeyse bitmiş haliyle dergiyi gösterdi. İşlevi olabilecek bir dergi ama benim tutacağım türden değil.

Senin bana tanıştırdığın İhsan Deniz’i de arada bir hatırlıyorum. Bana *İpek Dili* gönderiyor. Ona teşekkür etmek isterdim. Bir selamımı iletir misin? Nahit Kayabaşı’yla ile ters düşmüştünüz. Şimdi durum nasıl? Ramis de onu tutmaz gibi, Haşal’ı (hem de fazlasından) destekler gibi konuştu. Edebiyatçılar çok bölünmüş durumda değil mi? Burada da yakın iki arkadaş bile bakıyorsun ters düşmüşler. Geçen ay Göksun’a “Figen evleniyor” dedim. “Haberim yok” dedi. Oysa ikisi iç içe gibiydiler, bir süre Göksun, annesinin ölümünden sonra, geceleri Figen’de kalıyordu, bir dönem de P. Mağden / Kıvanç / Altan çalışmasını birlikte yürütüyorlardı. (Yazdığım satırlar çarpık çıkıyor, ellerim titremiyor, masa bu kahvede fazla yüksek!)

Bursa, Temmuz 1989.

Yücel Ulu'nun Bursa-Nalbantoğlu'ndaki mimarlık ofisinde.
Solda Hüseyin Cöntürk, ortada Yücel Ulu, sağda Haluk Aker.

Dün yeni tanışmış olduğum Özlem'le dosyaları karıştırırken sen – ben – Haluk'un resimleriyle karşılaştık. Bunlar kim diye sordu. Haluk bu günlerde Türkiye'ye gelmiş olacak. "Dönmüş olacak" demiyorum. Çünkü burada işe başladıktan sonra emekli olacak. Olunca da Avusturalya'ya kızının yanına gidecekmış!

Özlem son sınıf üniversite öğrencisi. Ha, senin bir sekreterin vardı Özgül, ne oldu, duruyor mu? Senin çalışma yerin yine aynı yer mi? Eviniz? Ben bu mektubu ev adresine gönderiyorum, umarım eline geçer. Geçmezse? Sen Güven'le eskiden, hiç değilse telefonlarla bağlantılı idin, şimdi bilmiyorum, umarım ki Güven sana, aksilik olursa, bu mektubumun bir fotokopisini gönderir. Benden bu kadar! Bu sıralarda telefonlarla hiç uğraşamıyorum.

Yazacak başka şeyler de bulunabilirdi Yücel. Seninle diyaloga geçmek için bu kadarı yeterli olsun diyorum. Gözlerinden öpüyorum.

Yengeme, Tuba ve Tolga'ya ve sana iyi günler, iyi gelecekler.

(İmza)

25.12.99

Güven:

Raflarla/konularla/makalelerle uğraşırken okumalarımı da sürdürdüm eksik yarım. Örneğin Ömer Seyfettin'in milli olmayan bütün öykülerini yıllar sonra yeniden okudum. Günümüz öykücülerinden birçok kitap...

Senin mektubunun bulunduğu poşetin içindeki dokümanları değerlendirdikten ve yerlerine koyduktan sonra poşeti nereye koydum bulamıyorum. Buluncaya kadar, buradan haberler aktarmak yolunu tutuyorum.

Sonbahar gelirken bir gün Figen "Biz 4G bir araya geliyoruz" diye müjdelemiş, ben de koşullarda anlaşmıştık, "ilk iki sayı yalnız sizler ve arkadaşlarınız olacak, bilinen imzaları aranıza almayacaksınız, kâğıt masrafı benden, hazır duruyor," demiştim. Yılan hikâyesinden uzun bu öykünün özeti şu Güven: Günhan askere gitti, Ege de Nisanda gidiyor.

İşi Ege'nin deyişine göre 2000 yılının yazına bıraktılar. Ben 5G'lerle ilgilenmekten usanmadım. Edebiyat dalında ürün verilsin verilmesin, onlar benim yaşayışımın bir parçası oldular. Evet, eskisi kadar sık buluşmuyoruz, birbirimizi aramıyoruz, ama birbirimizden haberliyiz, gerekirse de birbirimize özellikle yaklaşıyoruz. Örnekte Gözde ve Gökşun'un durumu. Sana ben Gözde'yi tanıtmış mıydım, anımsamıyorum. Geçen yıl bir dersten takıntısı varken çok eski arkadaşı Muzaffer'le evlendi ve İstanbul'a taşındı. Oradan buraya gelip gelip üniversite İngiliz dili bölümünü tamamladı. Ne var ki Muzaffer'le ters düştüler ve boşandılar. Büyük bir sarsıntı. Morali az çok düzelmiş durumdadır. Keçiören Kolejinde İngilizce öğretmenliği yapıyor şimdi. Kız kardeşiyle (ki Üniversite'de ikinci üçüncü sınıftadır) Dikmen'de bir yerleri var. Gözde'ye "işin yeni ve başlangıçtasın, yılbaşına kadar sana müsaade, beni aramasan da olur," demiştim. Gerçekten beni en çok o aramış evimize en çok o gelmiştir. Son söylediğine göre günlükler, kısa metinler yerine öykü yazmaya başlamış. Onun hiçbir şeyi basılmış değildir.

27.12.99

Gökşun'a gelince,

Birikim ve *Virgül*'de iki kültürel yazısı çıktı.

Onu aylar aylardır görmüyordum. İki ay kadar önce, yine Konur'dan geçerken "Cöntürk" sesini duydum. Kız sesi olduğu için durdum, sahibinin gelmesini bekledim. Uzatmıyalım. Halid Ziya ile, Ziya Paşa ile ilgili çalışma / tez yapıyormuş. Onlara ilişkin doküman topluyormuş. Bana iki kez geldi. İsteklerini karşıladım. O Bilkent'te edebiyat master'i yapıyor. ODTÜ'deki siyasal içerikli master'ını dondurmuş durumda. Gökşun oldukça durgundu. Birkaç yıl süren acımsı duygusal serüveni, açtı ki olumlu sonuçlanmamıştı. Yine de nekahat dönemini yaşıyor gibiydi.

Yaz aylarında çoğunca *İzlek*'çilerle idim. Önerim kabul edilince bir cumartesi bir şiir öteki cumartesi bir öykü üzerinde tartıştık. *İzlek* artık yılda bir çıkacak, yani kapanıyor.

İki üç ay önce Eser'i telefonda aradım, *Kitaplık* için yazacağı yazıya yarayacak "şehrengiz"ler var bende diye haber verdim. İyi dedi. Ama beni aramadı. Ben mecbur olmadıkça kimseyi aramıyorum. Telefon da edemiyorum. Onu da söyleyeyim, bu yıl Eser'le epeyi buluşmalarımız oldu. Hastalığımla ilgilendi. Ben de bir kez evine gittim Bahçelievler'e.

Güven senin mektubunu aramasam da olur. Yeni bir yolda hayatımı düzene sokuyorsun. Yazarsan bana o mektubundaki bilgiler bayatlayacak demektir. Şimdiden belki bayatlamıştır. Son olarak gözlerinden öper, sevgilerimi gönderirim.

(imza)

Şevket APALAK

NÖBETÇİ ECZANE

şimdi burayı dönünce başlıyor yokuş
bir gölge olmuşum içim sönüyor yokuşta
sanki burada doğdum şu ağaç yaprakları düşmeden
eve ekme alacaktım baktım zaman yok
üzerime gelmesin dedim beni bıraksın kuruntu
ama beynimde konuşuyor nöbetçi eczane

sonra baktım hayatıma resimsiz özet kitabından
sinema sırası ve futbol bileti kalmıştı bana
imza bölümüne geçilmemiş o mektup düşünce
okunmamış cümleleri tekrarlayan biri oluyorum çantada

unuttum kitap dizilmiş sokakları
hüzne satır bulmuşların şu lokanta
içtikleri kelimeler kendi sürahilerinden
kapıdan sokak giriyor masada yer var
dışarıda ah ıslananlar olsun saatçiden sonra

baktım gece yalnız bir yıldız dönmüş
semsiz birisine sormalı çınar gölgesini
yokuştan düşmeli rüyalarda
denizde yelkenli olmalı rüzgâra

Serdar ÇAKICIOĞLU

31.

yedi gök vardı
ben ikincisinde saklandım
temiz elbiseler giydim
dişlerimi fırçaladım

yedi gök vardı
kahkahalar duydum
sevişmeler gördüm

beni üç defa çağırdılar
geldim
döndüm
direndim

eski savaşların tiranları
soluk elbiseler giydi o gün
şarkılar söyledi
uğursuz bir uğultu
gölgesine karıştı

yedi gök vardı
yenildim
ruhumu geri almak için

Adnan ALGIN

KAPALI GİŞE

düşüyorum oyuncak atımdan dıgıdık dıgıdık
konuşsam barut, sussam dünya paramparça
ürperiyor o parka, o deniz içekapanık
petrol yürüyor damarlara, kapalı gişe riya

Bünyamin DEĞER

POPOLİTİK

politik olaylara karışıyor adamın ettikleri
etik mi tiklenmek bu dürtüye
adımı mesela parti parti atıyorsa
belki ekranlar başına genel kuruluyorsa vekilim için
ne bileyim, hayatına pusulaya
seçimden seçime bakıyorsa yön yön
yönlerden dünya görüşlerine sobeler tükürüyorsa yahut
adamın ruhuna tabutçu tellak gönderir seçim günü
ruhtan yuvarlananlar küskünler partisine üye
çarşaf listede kim tepindiye oda servisini o çağırсын

lağım tıkanır tabi tellak ruhunu kazıdıkça
bu bir parti programı
lağımlar açılacak
ey ruh yontularından kürke bürünen halkım inan
inanmazsan hamam izbesinde kürküne tükürsün külhan
lağımlar açılacak bu fırçayı bunun için ye

adam ne yapsın ki maaş zannıyla kaşe taşıyorsa
mazot da mı haram devletçiğim bu ne zammı diyor
içersen tamam kardeşim bir çakmak şu pistonuma
dolmuşçu da gider
taksici de
bu pistonla toplu taşıma kadar yolu var salla
toplu taşıma yan yana
top atılıncaya kadar ye bedenciğim lop lop
şaha kalkan top mu namlusuna harbi dilenir

bir serin seçim günü
cadde çapkınları köşelerde sırt kaşırken
şiiircikler kopukken kuruyemişçinin tırtıklı duvarından
bir film dönse başımızı döndüren caddede
bir fırtına kopsa mesela
kaldırımdan göğe göğe
biz sırt kaşıyan ağzı kürdanlılara izlence
siyasetin eteği bir savrulsa ne güzel
rüşvetleri ağdalanmadan parlama caddede bacaklar
çarpık bacakları gözümüzün suyunu akıtma mesela
kamerallı telefonlar çıksa hemen oy sandıklarından
hop hop atsa eteği başına geçen politikçiğimin nutku
bizim gözümüz fırlasa gidip politikçiğimize girse iki top
siyaset gözle mi halvet olur o vakit
ben senin politik duruşuna vuruldum caanım delegem
beyin kıvrımlarını oklava yassılasın da seçim günü kaşe

-sevgilim bebek gibi uyurum evlenirsek-

METİN ALTIOK'UN POETİKASI: ‘ŞİİRİN İLK ATLASI’

Mehmet GÖKYAYLA

“Çünkü sevda bir nehirdir,
Akar insan bütünlüğüne”
M. Altıok

Metin Altıok, kitapları ve şiirlerinde geleneği dönüştürerek oluşturduğu kendine özgü biçimiyle, hiç şüphesiz, çağdaş şiir geleneğimizin köşe taşlarından birisidir. Doğan Hızlan, 1970'lerin sonunda kaleme aldığı bir yazıda, “Metin Altıok'un şiirleri sessiz bir direnç gösteriyor. Meydanların, kalabalıkların dinlediği şiir ürünlerine karşılık belleklerdeki yerlerinin sağlamlığını biliyorlar. Şiirler yoğun bir çaba istiyor okurdan. Anlaşılabilirliğin zorluğundan ya da şiir sanatının bütün kapalı öğelerini kendinde taşıdığından değil bu, yalnızca yalın anlatılan ama ilk anlamın ötesinde derinlik taşıyan şiirler olduğundan.”¹ şeklinde nitelendirmektedir onun şiirlerini. Sivas kıyımından kalan acılardan birisi olan Altıok, şiir ile ilgili görüşlerini sistemli bir biçimde anlattığı poetik denemelerini, *Şiirin İlk Atlası*² adlı kitabında bir araya getirmiştir.

Şair, “Sevgili okurum; bu kitapta yer alan yazılar benim otuz yıllık şiir serüvenimde şiirle kurduğum doğrudan ilişkiye dayanmaktadır. Yani bu yazıların kaynağı doğrudan doğruya şiirdir. Öne sürdüğüm görüşler şiirlerden çıkarılmıştır.” (s. 9) diyerek başlamaktadır kitabına.

Şiirin ne olduğu, tanımının nasıl yapılması gerektiği soruları, sanıyorum ki, şiir sanatıyla yaşattır; şiir, diğer yazın türlerine göre tanımlanması en zor, en öznel tür olarak varolagelmıştır. Benzeri düşüncelerden yola çıkarak aslolanın şairler ile tek tek şiirleri olduğunu öne süren Altıok, “Daha açık bir şekilde söylemek gerekirse şiirin ne olduğunu anlamak yine şiirle mümkün olmuştur. Şiir varoluş biçimi konusunda hiçbir zaman düzyazıya teslim olmamıştır. Çünkü şiir düşünceyle değil salt duygudaşlıkla kavranabilir olan bir sanat dalıdır. İşte bu yüzden şiirin ne olduğunu düşünsel olarak kavramak yerine duygu olarak yaşamak belki de daha doğru bir yaklaşım olacaktır diyorum.” (s. 13) demektedir.

Altıok'a göre şiir sahici, inandırıcı olmak zorundadır. Bu koşul doğal olarak anlamı da beraberinde getirecek; anlamsız şiirin olamayacağı sonucuna varılacaktır. Dolayısıyla, şiirdeki imgelerin kuruluşu ve tutarlılığı daha bir önem kazanmaktadır. Şair, bu görüşlerini imge ile ilgili olarak kaleme aldığı, “Her ne kadar imge günlük dilde bir arada bulunmayan ayrı dil basamaklarındaki sözcüklerden oluşursa da, bu oluşum kuşkusuz anlamsız değildir. İmgenin bir iç mantığı olduğu unutulmamalıdır. Aksi halde imge kolayca saçmaya dönüşür. Oysa saçma ile imge birbirinden farklı kavramlardır. Şiirin en önemli yapıtaşı olan imge insan duygusallığının özüne uygun olarak uyarın ve onu harekete geçiren bir duygu zembereğidir. Saçmanın mantıksız ve anlamsızlığına karşılık imge bir özel anlam ve mantık taşır. İmgeyi sağarsınız fakat saçmanın içi boştur.” (s. 16) cümleleriyle pekiştirir. Altıok'un bu görüşleri, yazılmakta olan çoğu şiirdeki imgelerin yaşamda karşılıklarının olup olmadığının tartışıldığı bugünlerde, bana göre, tekrar ele alınmalıdır.

Şair, denemelerinde birçok kez, şiirin kaynağının yaşam olduğunu belirtir. Ona göre yaşamdan, yaşanmışlıktan ya da yaşanabilir olmaktan kaynaklanmayan şiirin, kendisinin yaşaması da olası olmayacaktır. İnsan, yaşam, imge üçgeninde, “Şiir yaşanmış ve henüz yaşanmamış bir olanaklar evreni olarak içinde bütünsel insanın ve özgürlüğün bulunduğu bir gerçeklik alanıdır. Bu, şiirin insanın yaşanmış ve yaşanmamış imgesel tarihi olduğunu gösterir. Çünkü şiir, yapısındaki imgesellik nedeniyle bütün sanatlardan daha çok sezgisel olarak geleceği kucaklama olanağına sahiptir.” (s. 22) diyerek gezinir Altıok.

Açık açık dile getirmese de Metin Altıok, şiiri, duyguların an'ı yakalayan fotoğrafına benzetir; ona göre, bu fotoğrafa bakan her birey benzer duygulanımları yaşar: “Öznel duygunun geçiciliğine karşılık, şiirsel duygu kalıcılık kazanmış bir duygudur. Şiirsel duygu şiir aracılığıyla her zaman herkes tarafından yeniden canlandırılabilir. Şiirle tespit edilmiş olan bu duygu, o şiiri okuyan kişide canlanıp yaşanır hale gelir. Oysa düpedüz duygu sadece o duyguyu yaşayan kimse için vardır. Şiirsel duygu ise şiirle tespit edilmiş olduğundan kalıcı ve herkes içindir. Yani herkes tarafından canlandırılabilir.” (s. 25)

Çeviri şiirin estetik değer taşıyıp taşımayacağı ya da en azından değerini yitirip yitirmeyeceği şiir ortamında zaman zaman gündeme gelen konular arasındadır. Altıok, çevirmenin niteliğinin önemini de vurgulayarak konuyla ilgili olarak şu saptamaları yapmaktadır: “şiir belirli bir dilde yazılmakla birlikte o dilin üstüne çıkan bir söz sanatıdır. Gerçek şiir her zaman içinde evrensel bir öz taşır. İşte bu evrensel öz, çeviri yoluyla başka dillerde de kendine yeni yataklar açar. Bir ana motif etrafında çeşitlenir ve zenginleşir..... Yeter ki çeviri, işinin ehli olan birisi tarafından yapılsın ve şiir bir başka dilde yeniden yaratılsın.” (s. 30)

Genel olarak sanat dalları ele alındığında, ilk bakışta resim, heykel gibi görsel sanatların anlaşılabilirliğinin şiir gibi imgeye dayalı bir söz sanatına göre daha kolay olduğu düşünülmektedir. Çünkü görsel sanatlar doğrudan doğruya bakışa, görmeye hitap etmekte; şiir ise yoğun bir örgü içerisinde imgeleme seslenmektedir. Metin Altıok'a göre, şiir, tam da burada barındırdığı görsel imgeler aracılığıyla görsel sanatlara yaklaşmaktadır. Şair, bu konudaki görüşlerini, “söz sanatı olarak nitelenen şiirin görsellikten uzak olduğunu söylemek de pek mümkün değildir. Diyeceğim o ki, şiirin görsel sanatlardan farklı, kendine özgü bir görselliği vardır. Bu görselliğe 'imgesel görsellik' diyebiliriz. Çünkü şiirin görselliği göze yönelik bir görsellik değil, insan zihninde canlanan söze yüklenmiş bir görselliktir. Ama yine de bir görselliktir sonuçta söz konusu olan. Şairin insan zihninde söz aracılığıyla canlandırdığı imgesel bir görselliktir.” (s. 31) şeklinde belirtmektedir. Burada, az önce de belirttiğimiz gibi, şiirdeki imgelerin gerçekliğe, yaşama dayanmaları gerektiğini tekrar vurgulamak yararlı olacaktır.

Şair ve Kişiliği başlıklı denemede Altıok, şiirlerinden bazı örnekleri ele alıp çözümlenerek Metin Eloğlu ve Turgut Uyar'ın kişiliklerine ulaşmaya çalışır. Ona göre “Bir şairi tanımak için en güvenilir kaynak, şairin şiir bütünlüğüdür. Yeter ki bu bütünlük içinde verilen insan modeli sezilip kavranılsın.” (s. 47) Altıok'un burada asıl olarak başardığı nokta, iki şairin şiirlerinde ortaya koyduğu insan tipini eksiksiz, noksansız olarak resmedebilmiş, çözümlenebilmiş olmasıdır.

Altıok'a göre şair, toplum içerisinde yapayalnız bir bireydir. Şiiri ve seydâyı aradıkça, toplumun içinde bulunduğu kirlenmişliği, yozlaşmışlığı gördükçe acı çekecektir. “Şairi içinde yaşadığı toplumdan koparan ve uyumsuz bir kişi haline getiren bu yazgı ancak toplumun değişmesiyle silinebilir. Çünkü şairin amacı toplumu kendisine benzetmektir. Şairle toplum arasındaki uzlaşmazlığın ortadan kalkmasının tek koşulu budur. Ama bu dönüşümü gerçekleştirmek şairin elinde değildir.” (s. 56) Her ne kadar toplumcu bakış açısına ters gibi görünse bile,

1 Doğan Hızlan, *Şiir Çilingiri*, YKY, s. 36

2 Kitabın ilk baskısı 1992'de yayımlanmıştır. Ben bu yazıda Kırmızı Yayınları'nın okura sunduğu 4. baskıdan yararlandım.

SIZI

Taşıyamıyorum gözlerimi, akşam
saatlerini iliklerken siz, sayfanın
uykusuz ıssız yanağı.
Güneşin enkazı odada deniz
kokusu, her pencerede bir yorgun atlı.

Kalabalık etmelere çalıyor rengi şehirlerin,
deri değiştiriyor bakır taslarda yağmurun kuruttuğu
Saçlarımda uğultular,
ıslak, kör bir kibrit kutusu cebimde.
Büyüyor yalnızlık suyun boşluğunda.

Gövdesini çapraz bağladı ateşe semender,
sızlıyor bacağının Sivas yeri günden geceye

taşıyamıyorum gözlerimi
şiir çatlamış toprak masamda.

şiir yazarın kişinin yalnız başına bir birey olduğu düşünülecek olursa, Altıok'un haklılık payı görülecektir. Yine de şairin tek başına da olsa toplumu iyiye, güzele doğru dönüştürüp dönüştüremeyeceği konusunu bir daha düşünmek gerekmektedir. Zira ne olursa olsun, şiirin dönüştürücülük gücü, kendi iç dinamiklerinde varlığını sürdürmektedir. Çünkü Altıok'un kendisinin de belirttiği gibi, "Şiir insanların duygu dünyaları arasında bağ kurarak bu öznel dünyaların ortak bir duygu acununda birleşmesine yarar. Şiir insanın sınırlı yaşam boyutlarını aşarak yücelmesine ve enginleşmesine yarar. Şiir, insanın hayatla olan tarihsel savaşımının ürünü olan duygu birikimine sahip çıkmasına yarar. Şiir insan soyunun evrensel tınısı olarak kişinin her türlü yabancılaşmadan kurtulmasına yarar. Şiir insanda atavik bir kalıntı olan kötülüklerden arınmaya yarar ve son olarak şunu da söyleyeyim ki, şiir insanları sevmeye yarar." (s. 34) Durum böyle olunca da şiirin, sanatın dönüştürücülüğünü yadsımak olanaksız hale gelecektir.

Metin Altıok'un denemelerinin belki de en önemli özelliği, her birisinin kendi içerisinde klasik kompozisyon kurallarına harfiyen uyuyor olmalarıdır. Her denemenin kendi içerisinde, dikkatli bir okurun rahatlıkla ayırt edebileceği giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunmaktadır. Bu özellik, şiire dair, aslında anlam düzeyine kolay nüfuz edilemeyecek yoğunluktaki teknik içerikli yazıların, okur tarafından çok daha rahat anlaşılabilmesini sağlamaktadır.

Şiirin İlk Atlası, 'Şiir ve...', 'Şair ve...' ile 'Dergilerde, Gazetelerde Kalanlar' başlığını taşıyan üç bölümden oluşmakta. Şairin veya yazarın ölümünden sonra kitaplaşmamış ürünlerinin, yoğun bir emek harcanarak derlenmesinin yararını kimse yadsıyamaz. Ancak, şairin bir kitap bütünlüğünde tasarlayıp bir araya getirdiği denemeleri ile birlikte, kitapla uzaktan yakından ilgisi olmayan, zamanında farklı yerlerde yayımlanmış yazılarının, üstelik aynı adı taşıyan bir kitabın içerisinde, bu bütünlüğe uyup uymadığı, kanımca, yeniden düşünülmelidir.

Ramis DARA

Şeref Bilsel'in (1972) üç şiir kitabı; *Dar Zaman Rivayetleri*, *Magmada Kış Mevsimi* ve *Mecnûn Dalı*'ndaki toplam 80 şiiri, ilk iki kitaptakileri ikişer, üçüncüdekileri üç kez okudum ve onun daha çok Anadolu kültüründen çıkış alıp Batı kültürü ve duyarlığına biraz mesafeli durduğunu düşündüm.

Bu yerel-ulusal kültürü önemseyiş, Doğu Karadeniz'de doğup büyüyüş; hayata, şiire ve bu ikisinin girdisi bol, denebilirse oynak konjonktürüne yaklaşımını, biraz öfke tonuna, denebilirse dayılanmaya çekmekte adeta.

Üç bölüm ve irili ufaklı 14 şiirli ilk kitaptaki "eyy"li seslenme bolluğu buradan geliyor olmalı en çok. Üç bölüm 38 şiirli ikinci kitapla, iki bölüm 28 şiirli üçüncü kitapta bu seslenme biçimi geriye çekiliyor; buna karşılık biraz biraz alaylı, esprili yaklaşım geliyor.

Özellikle ikinci kitaba bakınca, Anadolu coğrafya ve tarihselliğine kültürel muhalifliğin ilginç bir boyut sergilediği; örneğin Türk ve dünya edebiyatında olumluluk imge ve simgesi olarak yere göğe konulamayan gül'ün olumsuzluk simgesi olarak yansıtıldığı görülüyor.

Ölüm gibi evrensel, tarihsel ve güncel bir konu bile yerellik bağlamında ele alınıyor biraz.

Şeref Bilsel şiiri, başta kadınlara yönelik olmak üzere ayrımcılıklara, eşitsizliklere, haksızlıklara, ezilmeye, yoksulluğa karşı çıkmak için yazılan bir şiir gibi geldi bana daha çok.

Bazen kolayından sebep-sonuç ilişkileri kurulan, örnekleri sunulan; fazla parlıtı olmayan bir gereklilik şiiri sanki.

Ama şu aşamada yanıtını tam veremediğim bir sorunun yanıtıdır da belki bu durum: Sürekli şiir eleştirisi yazar şairlerin konumu mudur biraz da bu durum?

Son kitaptan özdeyişimsi ilginç iki dize alıntıluyayım ayrılırken:

bütün ırmaklar bildiklerini denize anlatır (s. 26)

gidecek yerimiz yok kalbimizden başka (s. 49)

Künye: Şeref Bilsel, *Dar Zaman Rivayetleri*, Üniversite Kitabevi, Kütahya, Kasım 1996, 64 s.;

Magmada Kış Mevsimi, Papirüs Yayınevi, İstanbul, Temmuz 2003, 64 s.;

Ve *Mecnûn Dalı*, Yitik Ülke Yayınları, İstanbul, Nisan 2007, 64 s.

*

İlk şiirini *Adam Sanat* dergisinde 2004'te yayımlayan **Mehmet Çakır**'ın 28 şiirli ilk şiir kitabı *Taşın İnceliği*'nin ilk bölümünde Türkiye'nin ve dünyanın; ikinci bölümünde insanın halleri, Garip Şiiri'nin yalın ve biraz alaysamalı yapısıyla gündeme getiriliyor.

Günümüz şiirinde bir ince çizginin de bu yoldan akması yararlı olabilir; ancak uzun sürecek bir şair hayatının bu minval üzere geçmesi bana pek de kolay olmamış gibi geliyor.

Künye: Mehmet Çakır, *Taşın İnceliği*, Artshop Yayıncılık, İstanbul, 2008, 52 s.

Ramis Dara, 17 Mayıs 2011'de babası Mehmet Dara'yı yitirdi. Manisa-Salihli'nin Kurttutan köyünde serviler arasında ve kermes meşelerinin yanı başında ışıklar içinde yatmasını diliyoruz.

Akatalpa

MUHALİF ŞİİR VE NÜKTE

Mine ÖMER

Yazdığı şiirleri hemen paylaşmayan, dergilerde şiirleri ender görülen şairlerdendir Fergun Özelli. Titiz çalışmalar sonunda okurla paylaştığı şiirlerinde sözcük yığılmaları yoktur. Sözcüklerin eklerine varıncaya kadar özen gösteriyor. Dizelerinde fazla sözcük bulmak zordur. Yazdım, tamamdır, şiir bitti diye şiirinden elini çekmiyor. Şiirin estetik sesinden şiirin duruşu kadar önem veriyor. Bununla da kalmıyor, sözcükleri evirip çeviriyor. Aşk sözcüğüne ‘ı-ya’ eklerini ekleyerek, aşkıya sözcüğünü oluşturuyor. Aşk, insanoğlunun ondan daha ötesini düşleyemediği sevgi, ideal mutluluktur. Dilimizde var olan bir sözcük değil de kendi türettiği bir sözcük, kitabının adını oluşturuyor. Binlerce sözcüğün arasından bilinçli olarak, aşk’ı seçip alıyor ve öyle bir ekle buluşturuyor ki çağrışımı olumluyu, olumsuzu veya her ikisini de kapsıyor. Tıpkı yaşam gibi... Zıtlıkların bir arada yaşadığı yeryüzü gibi.

İyi ve kötünün bir arada yaşadığı zıtlıklar dünyasında, kaç kişi ‘Aşktır’? Aşkıya sözcüğü içi dolu bir sözcüktür. Bu sözcükle aşka kıyanları düşünüyorsak da hemen ardından da aşk çoğaltanlar geliyor gözümüzün önüne... Yeryüzünü aşkla çiçeklendirmek isteyenler vb. Olumlu veya olumsuz düşünceleri dizip duruyor aşkıya gözlerimizin önüne, beynimize. Sözcük türetmek, o sözcüğün içini doldurmak oldukça zor bir iştir. Aşkıya’nın ise kitaptaki şiirleri okudukça içi doluyor. Okuyucu son şiire gelinceye kadar birçok aşkıyla karşılaşılıyor. Şairin bilinçli seçimiyle, kitabın en son şiiri olarak okuyoruz “Aşkıya”yı.

Fergun Özelli’ye, 1998 yılında Türk Tabipler Birliği Behçet Aysan Şiir Ödülü’nü kazandırdı *Aşkıya*. Kitabın ikinci baskısı Mart 2010’da Kanguru yayınlarından çıktı. Şiir eleştirmenlerinin üzerinde pek de durmadıkları bu kitabı önemsiyorum. Hep yazılması istenen, özlenen farklı bir şiir dilinin kitabı *Aşkıya*... Sürekli deneme şiirler yazılarak, şiirden olmazsa olmazlar kovularak yeni şiir denemeleri yapılırken, Fergun Özelli yıllardır dizelerine yeni bir şiir dilini yerleştirdi. Şiirini, bölümlerle yazsa da onun şiirleri bütünlüğünü koruyor. Tek dize kendi içinde şiir olsa da dizeleri, aynı zamanda birbirinin tamamlayıcıdır. Şiirleri canlıdır, hareketlidir. Yaşayandır. Bu yüzden de şimdilerde yazılan cansız, ruhsuz şiirlerden oldukça farklıdır. Sesi, dili, esin ve ritmi ile hep uyum içinde şiirler yazan Fergun Özelli’nin dili eleştireldir. Nükte ise onun şiirinin vazgeçilmezi gibidir. Yazdıklarını, şiirine sertlik vermeden, küfür etmeden, sözcük ve zekâ oyunları, şiir diliyle aktarıyor okuyucusuna. Kendi dilini başkasına benzemeden kurma başarısını gösteren şairlerimizdendir. Başka şairlerin şiirlerinden esinlenip yazmıyor şiirlerini. Tema zenginidir onun şiirleri. İmgeleri de bakir imgelerdir. Bir başka şairin imgelerini onun şiirinde görmek mümkün değildir. Özgün eğretilmelerle, imgelerle şiirini besliyor.

Fergun Özelli şiirleri muhalif şiirlerdir. Bu şiirlerde “*itiraz ve nükte*” yan yanadır. Şiirlerini hayatın merkezinden seçiyor. Çok alışılmış, çok bildik temalar olmasına rağmen sözcükleri buluşturmadaki ustalığı, sözcükler arasına yerleştirdiği ince anlamlar, şiirini günümüz şiir dilinden

ötelere taşıyor. Dizelerindeki nükte, okuru dizinin içine çekiyor. Yıllardır şiire emek veren şair, Türk Şiiri’ne farklı bir şiir ırmağının yolunu imliyor. İyi bir gözlemcidir, sözcük seçiminde oldukça seçicidir. Duyarlı, itirazcı duruşuna, samimi ve içten sözcükler diziyor. İtirazcı, eleştirel söyleme kendi sevimli şiir dilini yerleştiriyor. Sert olmayan ama söyleyeceğini söyleyen bir şair duruşu gözlemliyoruz. Bu dili, bütün şiirlerinde görebiliyoruz. Fergun Özelli’nin “Küs” isimli şiirini önemsiyorum. Şiirin başlığı da zaten kendini imliyor. Çağrışımlar her yerden fırlayıp akıyor insanın kulağına, gözlerinin içine. Hem de yalnızca tek bir sözcükle. “Küs”... Önüne, arkasına başka sözcük yerleştirmiyor. İmgesiz bir şiir başlığı olmasına rağmen, çağrışımı merak uyandırıyor... “Bu nehir nereye çıkar / bu yağmur neyin şarkısı / gençliğimi harcayan hayalet / ufak düşlerle örtmüş / şapka sevmez saçlarımı / çöller çöllere gebe / şehirler kıyamet loğusası.....”

Şiirin başlığı “Küs”ün bizde yarattığı çağrışımlardan sonra ilk dize, doğrudan okuyucuya sesleniyor. “Bu nehir nereye çıkar”. Okuru, meraklandırıyor. Çok kolay yazılmış gibi gözükse de bu nehir nereye çıkar, düşünülüp oraya yerleştirilmiş bir dizedir. Tıpkı başlıktaki küs sözcüğü gibi. Nehir sözcüğü çağrışımli bir sözcük. Acaba şair hangi nehrin yolunu bize soruyor diye meraklanıyoruz. Sonra devam ediyor. Bu yağmur neyin şarkısı... Bu soruyla da iyice meraklanıyoruz. Düşünüyoruz. Yağmur bereketlidir. Canlıların yaşaması için gerekliliktir. Yiyeceğimizdir, içeceğimizdir. Bize verilen bağış gibidir yağmur. İyiliktir, mutluluktur.

Ama şair bize soruyor; bu yağmur neyin şarkısı... Düşünüyoruz. Düşündürüyor. Sonunda dizedeki inceliği fark ediyoruz. Şairin imlediği genelde değil de özeldir bir yağmur. Yağmurun önüne getirdiği bu işaret sıfatından anlıyoruz. Özel bir yağmur, üstelik neşeli ve bereketli. Bir sonraki dizede gençliğimi harcayan hayalet diyor Fergun Özelli. Nehir, yağmur, şarkılar arka arkaya bereket ve mutluluk imliyorken, gençliğini tüketen bir gölge beliriyor birdenbire. Zıt kavramları arka arkaya kullanarak, dikkatimizi şiire yoğunlaştırıyor. Öyle bir gölge ki gençliğini çabucak bitiriyor. Görünmeyen ama görüntüsü olmadan da şaire zarar veren bir hayalet. Hayalet sözcüğünü, gerçek anlamının dışında sembol olarak kullanıyor. Hayaletin varlığını anımsattıktan sonra okuyanı çok fazla acının içine çekmeden, kendi özelini nükteyle bizimle paylaşırken buluyoruz. Tıpkı yaşamdaki geçişler gibidir acıdan nükteye geçişi. “Ufak tefek düşlerle örtmüş / şapka sevmez saçlarımı”. Şapka, sevgi dolu olabilir mi? Şair alışılmışın dışında bir dize kuruyor. Şapka neden şairin saçlarını sevsin ki? Şair de bunun farkında ve ironi yapıyor. Düşlerine ufak tefek diyor ama şairin düşleri o kadar çok ki hiçbir şapka onun düşlerini örtecek kadar büyük olamaz. Zorunlu olarak takıyor gibi şapkasını. Kim bilir, belki de şapkeyi sevmeyen şairin kendisidir. Cansızdan cansıza göndermede şapka-saç ilişkisi şiirde hemen dikkat çekiyor. Soyut bir kavram olan sevgi ile buluşturuyor şapka ve saç sözcüklerini. İlk bakışta şapka saç ilişkisi cansızdan cansıza gibi gözükse de aslında cansızdan canlıya bir gönderme vardır. Saçlarımı sözcüğündeki birinci tekil şahıs eki ile dizede birdenbire şairi buluyoruz, şapkeyi sorgularken. Şapka sevmem diye bir dize kursaydı okuyucuda merak uyandırmazdı. Şapka sevmez saçlarımı diyerek nükte yapıyor. Okuyucu şiirin gizine kapılıp dizeleri ardı ardına okuyor.

“Çöllere çöllere gebe / şehirler kıyamet loğusası...”
Bataklıklar, çirkinlikler, kirlilikler yenilerini kucağında taşıyarak her gün daha da çoğalıyorlar. Kentler gürültülere yenik düşerek büyüyor. Bu dizelerden anlıyoruz ki şairin gençliğini harcayan hayalet, üzerinde yaşadığımız dünyadan başkası değil. Dizelerdeki imgeler öykü yazarının sayfalar dolusu yazılarına eşit birkaç dize. Şiir, işte böyle bir şey. Az sözcükle dünyayı avuçlarının arasına alabiliyor şairler. Dil ustası şairler söylemek istediklerini birkaç dize ile okuyucuya öykü dili kurmadan şiir dilinin özellikleriyle aktarabiliyorlar. “Şehirler kıyamet loğusası” dizesini daha önce hiçbir şairin yazdığını, düşündüğünü sanmıyorum. Çok çağrışımlı bir dize. Kentlerin kalabalıklaşması, insanların çoğaldıkça yabancılaşmaları, kavgaların, gürültülerin, sahteliğin ortasında durmadan büyüyen kentler, şairin üzerine karabasan gibi çöküyor. Ama bu karabasani ince bir dille, nükteyle aktarıyor okuruna. Kirliliği imlese de üzerine çok da gitmiyor. Devam ettirmiyor. Çağrışımları okura sunuyor. Okuru düşünmeye, kendi kendisiyle yüzleşmeye davet ediyor. İçinde yaşadığım hayali / ipotek etmiş / babamın babasının babası... Burada ironiden çok nükte vardır. Şiirdeki derinlik ilk okuyuşta espri, şaka gibi gözükse de gerçekte, nükte yoluyla dizelere yüklenen anlam oldukça derindir. Şiirseven bu dizeleri okurken şairle özdeşleşiyor. Özelinde gibi gözükse de; sevgiyi, dostluğu barışı yaşayamayan dünyamızı, nükteyle sorgulayan dizeleriyle, evrenseli imliyor şair. Bu bireysel bir hesaplaşma değildir. Yeryüzündeki tüm insanlığın sorunudur. Yüzleşmeye geç kalınmış evrensel sorunumuz... Hemen sonra gelen dizeler nükteli anlatımdaki giz’i de açıklıyor. “Kızsam kızacak kimse yok / herkes haklı / cahilliğe sığınan gözyaşı / gövdesine sürülmüş ter / ağır ağır döndürüyor dünyayı / bitmiş bir tarihin kıyısında / kumsalda iskelet artıkları”. Ortada var olan bir suçlu yok. Hep bizden öncekiler suçlanıyor. Ama kim onlar. Onlar da bizim babalarımızın babalarının babaları değil midir? Tıpkı İsrail ve Filistin’deki savaş gibi. Yarım yüzyıla yaklaşan acı ve gözyaşı. Ölen çocuklar, analar, babalar, gençler. Onları öldüren tetiği çeken tüm parmaklar kirlidir. Çünkü öldürerek değil severek büyümeliydi insanoğlunun düşleri. Kim haklı kim haksız, herkes haklı... Önemli olan haklı olmak değildir. Önemli olan dünyamızın, olup bitene seyirci olması. Böyle olunca gözyaşı da dinmiyor, savaşlar da... Dünya biz insanların teriyle güzelleşirken, aşkız. Ötekinin acılarını çoğaltırken de eşkiyayız. Aynı hataları dünya var olduğundan beri yapmak niye? “Aşk” olmak varken... Üzerimizdeki tek gerçek elbisemiz kemiklerimiz de gün gelir bizi terk eder. Biz, doğmakla ölüm arasında yürüyen aşklar olacakken, aşkıyalar olarak çoğalıyoruz. Aşk’la eşkiya arasında gidip geliyoruz.

Fergun Özelli şiirleri titiz çalışmalar ürünüdür. Sözcükleri; emekle yoğurup, sabırla işliyor dizelere. Aşkıyalar dünyamızda yaşam, bireye kısa. İnsanlığa ise uzun... Ama “Aşk” olursak.

İzmir, 30 Mayıs 2011

KARAKUTU

Köşe başında buruşturup atıyorum ellerimi
ellerimsiz geliyorum ben sana Kalder.

Bir cami avlusunda öpüşüyoruz, ilk defa
inanmıyorsun adımlı bilmediğime
uzun uzun kokluyorsun kundağımı, gece alıp başını gidiyor
durağı ağlıyorum, terk edilmiş. Bir durak ki hep
terk edilmiş.
Aklında bulunsun diye ödüyorum gözlerimi: yedeğiyim
hazirana bir şey olursa
bana olursa, haziran.

Boyun bükülüyor bir çiçeği ölürken, kırıyorum dizlerimi
yer yordamıyla içilen o yağmur... Islandıkça bir güvercin
büyütüyorum içimde
uçmayı öğreniyor dokunduğum gölgeler: göğü
yalıyor gözlerin
boynumsuz dönüyorum güneşe.

Sesin, saçlarıma kapanadursun
bir kutu geçmişten söz açıyorsun, o duaya döküyorum dilimi
kendi yüzüne tutunamamak çok acı: göğü özetliyorum
ellerimi.
Bir dilek kuyusunda sevişiyoruz ilk defa, inanıyorsun.
İtiyorsun, olsun gibi bir adım
yürümeyi hatırlıyorum düşünce.

Kanatlarını ayırıyor güvercin: gülümsemekle başlıyor
uçurum karaya, sonra
karışıyor havaya. Baharın göğsünde boy atıyor haziran,
satılıyor kundaklanan çiçek’ler. Onlar ki çürüyünceye dek
gülümseyecekler.
Geçiyorum gölgeleri soğuk sokağından
bir durak ki tutuşuyor, ellerim.

kara, köksüz
bir çiçeğin devrilmesi göğü.

hava, kanatlarımsız
uçmak çok ağır.

Bensiz gidiyorum Kalder, sensiz.

HANGİSİ HAKARET

Salih MERCANOĞLU

Mail'i yazıyorum:

MD: Salih, 18 Ağustos 2010 tarihinde ...saatte Son Nokta Sanatevi'nde Antalya'da sanata katkılarımın dolaylı Belediye Başkanı tarafından ..... Beklerim.

SM: Metin ağabeyim, Antalya'da iş bulamadığım için şehri terk ediyorum. Arkadaşlar benim için aynı gün ve saatte veda yemeği düzenlediler. O yüzden katılamayacağım. Selamlar.

MD: Kutlarım.

.....
Yukarıda yazılan metin, Antalya'nın büyük şairi Metin Demirtaş'la, Antalya'da esamesi bile okunmayan Salih Mercanoğlu arasında geçen mail diyalogudur.

Gönül isterdi ki bu gibi bir konuşma aramızda hiç geçmemiş olsaydı. Ve ben bu yazı yerine Metin Demirtaş'ın şiirleri hakkında bir çalışmamı arz etseydim. Şu günlerde böyle bir çalışmam da var. O çalışmamı yayımladığımda kimden özür dileyecek, merak ediyorum (Yesenin'den mi, Yalvaç Ural'dan mı, Ruhi Su'dan mı.....)

Geçen yıl benim için kâbus gibi bir yıld. Geçirdiğim rahatsızlık sonucu işten çıkarılmıştım. Ev kira, çocuklar okuyor, bir sürü borç... Bunu yakınma ya da başka bir niyetle yazmıyorum. Bu yazının özünü beslediği için yazıyorum. Yedi ay işsiz kaldım, küçük kızımı ablasının yanına gönderdim (İstanbul'a), son bir ay ise açlık yaşadım. Bunu o günlerde kimseye yansıtmadım. Kimseye de bana iş bul demedim. Sabahları kalkıp muhasebecilerden çay ocaklarına kadar dolaşip iş aradım. Sevgili Şükrü Erbaş ve Şükrü Argın bunun tanığıdır. Onlar ve (sağ olsunlar) hatırı sayılır yazar arkadaşlar devreye girip Antalya Belediyesinde bana bir iş imkânı aradılar. Fakat CHP'li belediye, benim dışımda sanatla ilgili arkadaşlara kadrosunda yer verirken bana bir tezgâhlık satış noktası bile göstermedi. Sayın Metin Demirtaş'tan da iş istemedim. Kendisi söyledi, "ben başkanın gizli basın danışmanıyım"... "neden bana söylemedin" diye. Uzatmayım... Sonunda İskenderun'da bir manav işi buldum... Ve Şükrü Argın, Bülent Şık arkadaşlarım benim için bir veda gecesi düzenlediler.

Yukarıdaki mailde benim yanıtlarımın açılımı bu.

Fakat çok ilginç, kendisi tenezzül bile etmeyip bir arkadaş vasıtasıyla bana bir not göndermiş.

Not şu:

"Senden bir ileti aldım. Sarı sıcak... ter gözümünden akar... iletide 'benim de bu gece kutlama yemeğim var...' gibi bir şey okuduğumu anımsıyorum. İletiyeye yanıt olarak 'KUTLARIM' diyebildim. Bulduğum durum bu kadarına el veriyordu.

Kendi akşamımı ancak çok yakınlarıma ileti yoluyla -ancak çok sevdiğilerime- haber verebildim. 80 kişi ile sınırlı demişlerdi adıma akşamı ve yemeği düzenleyen kurum...

"İş, arıyor, sıkıntıda..." haberini aldım. Senin bilgin dışında belediyede güvendiğim iki kişi ile görüştüm. birinin

Ali AKAN

İSYANIN ARDI

ibrahim oruç'a

kulaklarımı astım karanlığa önce
sonra dilimi
sonra gözümü
yağmurlar yağdı üzerlerine
devrimden kalan bir sevgili tadında
sonra cebelleştim
sonra serssem oldum
bedenimde iz kaldı, coplardan
ardından tuz bira

oysa tipik bir isyandı benimkisi
faciaya kaydı

adını verebilirim, gidip sorabilirsin.. ben kendi türküsüne kulağı açık, başkasının sesine, seslenişine kapalılarından değilim...

Olumlu bir sonuç alamadım.

Geçmiş yıllarda, diğer başkana bir ağabeyimle nazımız geçti, şiirle ilişkili bildiğin o genç arkadaşımızı basın-a yerleştirdik...

"metin abi istese hemen seni işe aldırır.." diyen atıyor. Dünyanın en zor işlerinden biri..

'dinlediğimiz türkü, içtiğimiz rakıyı bölüşelim' gibi notlarla bezenmiş bir-iki yarım ufak şişenin bir anlamı olmalı.

'...lih, işsizliği bilirim, moralini bozma...' gibi teselli notlarını da..

Uzaktan uzağa gizli gizli küsmenin anlamı beni bu konularda DUYARSIZLIKLA suçlamak anlamına gelir... Bir spor öğretmeni beni sana sordu, konuştuk, seni telefona istedim, çalıştığım iş yerinin telefonunu sordum, soğuk bir sesle 'BİLMİYORUM' dedin. Soğuk, donuk, itici ses tonuna bir anlam verememiştim... meğerse..

Bu satırlar bir özür (ASLA) değildir
Duruşunu özümeye yapılmış bir hakaret sayıyorum."
İmza: Metin Demirtaş.

Böyle bir yazı gelmeseydi bu yazıyı da yazmazdım; yukarıdaki maili de çok önemsemezdim. Arkadaşı sordu, 'görüşüyor musunuz' diye ben de sadece ona söyledim: 'böyle bir mail atmış ben ona kırgınım.'

Bir öğretmen arkadaş telefonunu istedi, uzun yıllar görüşmemiş, ben de verdim. Sonra beni istedi konuştuk. Çalıştığım işyerinin telefonunu gerçekten bilmiyorum.. Her işimi cep telefonu ile hallettiğimden. Ses tonumun donuk, soğuk ve itici gelmesi sevgili Metin Demirtaş'ın kulağındaki sorundan olabilir. Ne diyeyim.

Ben kimseye küsmedim. Sadece uzak olmayı yeğledim, o yüzden dağ'da oturuyorum. Antalya köyünden uzak. Sonra mı... bu işsizlik bana yaradı... sonra da tam Antalya'yı terk edecekken iş buldum...

Kaldım burada.

PARÇALI HAM.

Gültekin Emre

Ali Nihat Tarlan'ın "şiiir ufuklarda yükselen nazenin bir balondur" tanımından ne kadar uzak ve farklı bir yerde, *Parçalı Ham!* Ataç'ın "şiiir sözcüklerle güzel biçimler kurma sanatıdır" değerlendirmesiyle de uzaktan yakından bir ilişkisi yok. Çünkü, Ahmet Güntan'ın *Parçalı Ham*'ı "Yeni bir şiiir ihtiyacını dile" getiriyor hem manifestosuyla, hem de kırk şiirle, örneklerle. İşte burada Muzaffer Erdost'un *İkinci Yeni* (16 Ağustos 1956) şiiri için, imzasız ama Asim Bezirci'nin kaleme aldığı bilinen "Şiirimizin Kaderi" yazısına verdiği yanıtı değinmek gerekiyor. Asim Bezirci, "İri İri iddiaların, bunca gürlüğü ve patırtının içinde şöyle dörtbaşı mamur şiir gördünüz mü?" diye sorduktan sonra "Hemen ezberleyiverdiğiniz, dudağınızdan düşürmediğiniz mısralar oldu mu?" sorusuyla düşüncelerini pekiştirmeye çalışır. Günün şiirinden örnekler vererek yeni bir soruyla çıkıyor okurun karşısına şaşırtarak: "Bugün Orhan Veli'nin 'İstanbul'u Dinliyorum', Külebi'nin 'Sivas Yollarında', Oktay Rifat'ın 'Son Söz'ü, Dağlarca'nın 'Kızılırmak Kıyıları', Bedri Rahmi'nin 'Karadut'u, Tarancı'nın 'Otuzbeş Yaş'ı, Cumal'nın 'Kış Güneş'i, Attilâ İlhan'ın 'Üçüncü Şahsın Şiiri' kıratında şiir yazılıyor mu?" Muzaffer Erdost, şöyle karşı çıkıyor Asim Bezirciye, bu sorulara: "Orhan Veli'lere karşı, nerde Haşim'in, Yahya Kemal'in şiirleri? diyenler olmuştu. Bugün de nerde Kızılırmak Kıyıları, nerde Otuzbeş Yaş şiirleri diyorlar. Yöntem aynı, değişmiyor. Ama bugün yeni şiirler, kendisinden önceki şiirin bir kalıtı şiir yazmak istemiyor, kendi şiirini yazmak istiyor. Yeni şiiri önceki şiir beğenisiyle değerlendirmemek gerektiğini de vurguluyor, Erdost.

Parçalı Ham. Kolajlardan, anılardan, anekdotlardan, izlenimlerden, tarihten, alıntılardan, harflerden, şekillerden, görsel malzemelerden, dipnotlardan, açıklamalardan, göndermelerden, saptamalardan, aforizmalardan... oluşan kafiyesiz, bildiğimiz şiir dizelerinden ve kurgusunun dışında, imgesiz, zor anlaşılabilir bir şiir. "Şiiir karnımızdadır, atacak değiliz. Resmileşmiş ilkeler boşlanmalı, şair hafızasını yoklamalıdır." Parçalanan toplumun ve dünyanın hafızası olmalıdır şiir. "Şiiir parçalıdır", bir bütün değil, parça parça oluşur ve büyür. "Dizge kurma çabalarının tersine giden ana yol"dur şiir. Oysa şiir "henüz adı konmamış tüyü bitmemiş masuma doğru kaçış olasılığıdır". Şiirden önceki hale dönüştür, ta en başa, başlangıca. Şiiir kolay üretilen ve tüketilen bir metaya dönüşmüştür ve buna karşı çıkmak gerekiyor farklı bir şiirle. Ahmet Güntan işte bunu yapıyor. "Şiiir, bugünkü dünyanın berbatlığından kaçış için hayal edilen bir ütopyanın kırılma ipuçlarını taşıyan bir uyarıcı değil"dir. *Parçalı Ham*, "Karnın Ağrısı" demektir, yani biriken sıkıntıların(?) dışı vurması.. "Bir Edebiyat Türü Olarak Şiiir < Şiiir." Ahmet Güntan, "Kendi şiirimizin tarihini balkondan seyrederek gibi seyrederek orada kopmadan, düz etkilenmeden, kopyadan, taklitten, suretten, yapmacıktan, sentetikten başka hiçbir şey göremeyiz" diyerek yeni bir şiire yürüyor. Şair anlatılmayacağı anlatan kişidir. *Parçalı Ham*, "somutun geri dönme isteğidir." Şair, her şeyi unutarak etrafına bakan kişidir. Günümüz şiirinde "Söz alıp başını" gittiği için "şiiir kaybol"muştur. Ahmet Güntan, "Söz'ün somutluğunu" arıyor *Parçalı Ham*'da. Peki "Ortaya bir şiir çıkması için neler gerekli"dir? "A. Söz yeteneği. Bir Edebiyat Türü Olarak Şiiir'in torbasında eski yeni birikmiş ne varsa kullanılabilme yetisi. C. Bozuk Beyim Kimyası. Şiiiri düşüncem yakınında dolandıran bozuk kimya, maskeli otizm." Yeni şiirde, kafiyeye yer yoktur ne kadar seversek sevelim. Kendini "tamamen somutla kısıt"lar Ahmet Güntan, *Parçalı Ham*'da gözler önüne serer bunu da. Bundan böyle gözüyle görmediği, "bakarak dokunarak üstünde düşünme imkânı olmayan hiçbir şeyi şiire" sokmayacaktır. Onun için de "Bakarak Yazan Adamın Şiiiri = Parçalı Ham = Bir Karnın Ağrısı Olarak Şiiir" yer alacaktır onun dünyasında. "Donanımlı" okursuz yoluna devam edecektir bundan önce olduğu gibi. "Şiiiri bir edebiyat türü haline sokan bütün söz sanatları"ni "Allah'a emanet" eder. Onlarsız nasıl şiir yazacağımı hep birlikte göreceğiz. Bu yeni şiirle kavramaya ve kulağa hoş gelecek bir gelecek çizmiyor şiirine. "Güçsüz kalmış

gözlem", "parçalı bellek", "Bilgi boşlukları. Farklı anılar, ilişkisiz veriler" yer alacaktır bu yeni yolda. "Allah'a emanet edilmiş düşünce. Hayret parçacıkları. Kendiliğindenlik. Çözgün. Mamevud. Yakınlık." Şiiiri için verdiği ipuçları. O, elbette bir "felsefeci" değil, "bir "şair"dir. Onun görevi "dilde hayretin yerini bulmak". Yeni yeni, farklı, etkileyici bir dil bulmak, oluşturmak için *Parçalı Ham*'la yeni bir yola çıkıyor Ahmet Güntan. "Ham: tasarı parça – düşünce öncesi"dir, onu olgunlaştırmak şairine düşer. "Somut hamdır" onun için de "ütopyaya karşıdır". "Bir şair haz için yaratmaz, hayret için yaratır". *Parçalı Ham*, hayretle, şaşkınlıkla karşılanması gereken bir kitaptır. *Parçalı Ham* hatasız şiir değildir, hatasız şiir olmaz çünkü.

Muzaffer Erdost, *İkinci Yeni* şiiri için "değişen toplumun değiştirdiği insanın değişen şiiridir" diyordu. Ahmet Güntan'ın *Parçalı Ham*'ı için de aynı şeyleri söyleyebiliriz: "Değişen toplumun değiştirdiği insanın değişen şiiri, insanı değiştirir, değişen insan da toplumu". Onun için de "Parçalı Ham Manifestosu" da bu değişmeye dikkat çekiyor: "1. Şiiiri yaratma, yavaşça ara. / 2. İçeride değil, dışarıda – somutta. / 3. Beyin kimyana ihanet etmeden bak. Nasılsa seni kimse takmıyor. / 4. Gözlemediğin, dokunmadığın şeyi şiire sokma. / 5. Görmediğin coğrafyaları, yaşamadığın tarihi yazma. (Kitaplardan somut bilgiyi ham olarak alabilirsin.) / 6. Sıfatlardan kaçın. / 7. Dize kurma. / 8. Kafiyeye yapma. / 9. Söz sanatlarından sakın. / 10. Gizli gönderme yapma. Okuyucunun donanımına ihtiyaç duyma. / 11. İmgeyi bilgi vermek için kullan."

"Yazmak görselliğin tersi"dir ve "dilde rastlanan tuhafliklar" önemlidir. Şiiir, "sır çözmektir". Güneşin doğuşundan önceki an. Güntan, Yahya Kemal'in o çok bilinen dizesini şöyle parçalıyor ve yeni bir anlam yükler: "(Sana dün [dışında] [baktım aziz] [Süleymaniye]". Şu dize de Orhan Veli'ye gönderme: "[İstanbul'a dönüyorum (trafik kapalı)]" Ahmet Güntan, Zapping tekniğiyle oluşturur şiirlerini ve bol parantez (leri Anayurt Oteli'nden ilham almıştır), köşeli parantez kullanır parçalanmayı göstermek için. Şiiiri uzaya çıkıştan asmanın yetiştirilmesine, alışverişe, kimlikten çocukluğunun Yahudilerine, Büyük Orta Doğu projesinden halktan insanların arasına... karışır, uzanır, her şeyi kucaklamaya, meraklı gözlerle her şeye dokunmaya, bakmaya... çalışır ve onları şiirine hamur yapar parça parça, ham ham. 2005 – 2010 yılları arasında, beş yılda oluşturulmuş, notlarla beslenmiş yepyeni bir şiir! Dev bir şaşkınlık ve yeni ufukların da olabileceğinin, yeni pencerelerin de açılacağına, başka göklerin de görülmeye değer olduğunun... kayıtlı kanıtları *Parçalı Ham*'daki şiirler.

Ahmet Güntan, şiirimizin geldiği, durduğu yere itiraz ediyor. Yeni şiir(ler) öneriyor; yeni bir şiire yol açıyor. Değişen, değişmeye başlayan insanın ve toplumun şiirini yazıyor şaşırtarak yepyeni bir dille, şiir anlayışıyla, üstelik manifestosuyla, örnekleriyle. Anlaşılması (şiiir anlaşılacak için değildir ki), benimsenmesi (kim beğenecek kaygısı olmadan) için kafa yormadan sarsıcı bir şiir koyuyor ortaya Ahmet Güntan.

Şiiir yazarlar bunun üstüne düşünmek ve şiirimize yeniden dönüp bakmak zorundayız artık bundan sonra.

Parçalı Ham, bana göre, şiirimizde bir milat oluşturuyor ister kabul edelim, ister kabul etmeyelim. Şiirimiz kendini hizaya çekmek zorunda bundan sonra. *Parçalı Ham*, varolan dile, günümüzün şiir anlayışına, şiir sanatlarına, kafiyeye, sığmaya, imgeye... ustaca saptanmış bir hançer; "Şiirimizin Kaderi"ne de!

Ahmet Güntan, *Parçalı Ham*, YKY, Şubat 2011, 262 sayfa.

YOL VE KADIN

Ne kadar yol aldık hanımefendi?

ayı kürkü giyindik
büründük kurnaz tilki postuna
eniklerimiz habersiz bombadan füzelerden
aşkı sinemalara götürürdük eskiden
orda unutmayı öğrendik son hızla

dudağımızda ışıldayıp durdu
öpüşmeden geçtiğimiz mehtaplar
üremek için çırpınan ateşböceği
nasıl çılglık atarsa
çabuk uçtuk
hızlı konduk dallara

az ekmeğe oyalandı yazmalar
ayrılığa çok türkü
sorular kirlendi yanıtlar sis
kış kimin şimdi

ne kadar yürüdük hanımefendi?

önümüzde bir Kemal
tanımadığımız A, bilmediğimiz Elif
kanım hecelediği yollarda
el yordamı bulur muyuz
kimdi kitapların kutsal kızları
nereye geldi ömrümüz kısa

bu geceyi hangi otel taşıyacak
uçma heveslisi güvercinsek
ah hepimiz birer kurşun yorgunu
başka bir pencere yok mu
başka uçuşlara

kaç metredir kölelikle özgürlüğün arası
hanımefendi sorsana

SICAK MÜLTECİ

Aslına bakılırsa kanatların... Aslına niçin bakılmasın?
Paklanırken ruhunun suda bıraktığı iz
Pasiflora bir yaz, dingin, saçları ışın kılıcı
Çok mevsimler bunaltmış açtığı fazla gülden
Giz şayet yağmurun yağışına dökmekse sözün menşeyini
Kaç prenses atlatmış bir masalın en skolastik yerini
Yine de gözlerine masatsız çekebilirsin
Susarken dökebilirsin köze yaşamın küllerini
Seni sevmek uylukların kuşlukta kanatların yerine geçmesiydi
Akşamları bulduğun gurbeti şarkılarla yorarak eskitmek
İşe gider gelir gibi her şeyi yorgun bırakmaktı ardında

Suyuna gidilirse gecenin... Suyuna niçin gidilmesin?
İntizarı intiharla besleyen duvardan gizlice eksilen odaları
Sesin yonttuğu kıyıyla içi bir yaza doğru çekilirken
Kim aklına bir kelebek ölüsü düşürmek ister?
Günü balkonlarda elemiş biri değilse eğer
Ben huyu ağaçlara çekmiş kadınlara rüzgârım derim
İpe çamaşır asışlarına kadar serin, hüznü soluksuz soluyuşlarına
Gizli gizli ağlayışlarına yataкта kafa tuta gangster
Kalp tamtakır boşken nasıl dolup taşıyor bu şehirler
otobüsler beyler biraz öne doğru ilerleyelim
Diyerek kimi mahzunluklara arka çıkarkenki karanlığımızla
Kuru üzüm gibi çekirdeksiz karanlık bir tay gibi bakan gözleriyle
Ben uykusu morfine çalan erkeklere kunduzum derim
Hangi yöne çiçek açsa kirden bir gökyüzü geceleri yakaları
nevresim
Avcıysalar iri ceylan bakışlarından kıyılan tütünü
Dumanı sabahçı kahvelerinden geçirilmiş
Aşk deyince ağızlarda kaç heceye bölünür tümleci cümlelerin
Susarak söyleyebilirim

Kara izah bir hayattı seni sevmek seni niçin sevmeyeyim?
Çizgileri donuk kare bir terzi söküklü bol
Elbiseler gibi gövdelerin duldasına oturan sancı
Birbiri ucunda akar ya sular, sigaralar dip dibe tükenir ya
Derinse ne kadar derin sevmeye gecelerin?
Bilsem sızdırmazdım dışarıya kalbimden hiçbir rengi
Kış yoksa ne ateşler ne de alevler içinden bakmayı bilebilirdim
kendime
Hem kabası alınmış uykularda bunca dalgınken nehirleri
Kim aklına bir tekne hamlacı getirmek ister?
Koyu siyah piklerle ışığı döven pul kanatlı kelebeklerle
Güneşli vadilere büyük bir sessizliğin dilinden inmiş gibi
Üşürdüm söze... Sıcağa niçin üşünmesin?

1-7 Haziran 2011

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara (Mollagürani Mah. Teker Sok. No: 8, Osmangazi-BURSA. <i>Gönderilerin bu adrese değil, aşağıdaki PK adresine yapılması önemle rica olunur.</i>)	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Yazışma Adresi	: Ramis Dara PK 68 16361 Ulucami – BURSA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

